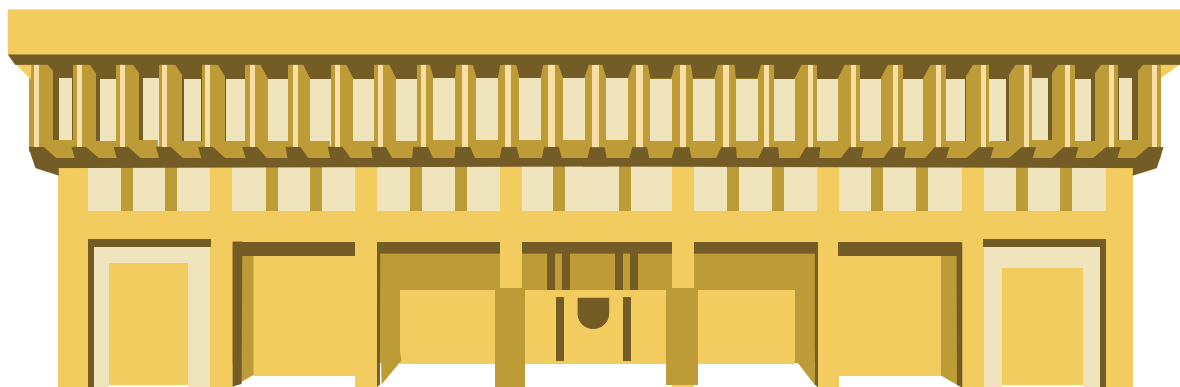

LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSIOJI RINKIMŲ KOMISIJA

**2020 M. SPALIO 11 D.
LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO RINKIMŲ
ATASKAITA**

2021 m., Vilnius

Turinys

Ižanginis žodis	3
Vyriausiosios rinkimų komisijos sudėtis	5
Seimo rinkimai	
Rinkimų dalyviai	8
Rinkimų komisijų nariai	14
Rinkėjų dalyvavimas rinkimuose: būdai ir skaičiai	17
Rinkimų biudžetas	19
Balsavimo rezultatai	21
Išrinkti Seimo nariai	22
Išrinkto Seimo nario portretas	31
Politinių kampanijų finansavimas ir finansavimo kontrolė	32
Švietimas ir informavimas	40
Elektroninių paslaugų teikimas rinkimų dalyviams	45
Teismuose nagrinėtų administracinių bylų apžvalga	54
Asmens duomenų apsauga rinkimuose	58
ESBO rinkimų stebėjimo misija ir jos rekomendacijos	59

Įžanginis žodis

Prieš šimtą metų, 1920-aisiais, pirmą kartą Lietuvos Respublikos piliečiai rinko savo atstovus į Steigiamąjį Seimą. Simboliška, kad praėjus šimtmečiui organizavome ir vykdėme Lietuvos Respublikos Seimo rinkimus.

2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimai buvo milžiniškas iššūkis ir išbandymas Lietuvos Respublikos vyriausiajai rinkimų komisijai kaip pagrindinei rinkimų organizatorei. Pasaulį apėmusi pandemija dėl COVID-19 (koronaviruso infekcijos) neaplenkė ir Lietuvos, todėl užtikrinti mūsų šalyje vykstančius demokratinius procesus turėjome dirbdami ištis nelengvomis sąlygomis. Kiekvieną dieną besikeičianti epidemiologinė situacija ir pesimistinės ekspertų prognozės skatino tiek mus, tiek ir įstatymų leidėją ieškoti optimalių sprendimų, reaguoti lanksčiai ir veikti greitai, kad ne tik atliktume Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo mums numatytą pareigą organizuoti rinkimus, bet ir apsaugotume balsavimo procesuose dalyvaujančius žmones nuo pasaulinės pandemijos plitimo grėsmės.

2020 m. birželio 30 d. buvo priimtose Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymų pataisos. Jos mums leido dėl COVID-19 pandemijos susidariusios specialios situacijos metu organizuoti balsavimą saugesnėmis sąlygomis. Šiomis pataisomis buvo įteisinta galimybė ilginti balsavimo dienų skaičių, įrengti papildomų patalpų balsavimui iš anksto, sudaryti sąlygas saugiai dalyvauti rinkimuose dėl COVID-19 pandemijos saviizoliacijoje esantiems rinkėjams ir kt.

Kartu su didžiųjų Lietuvos miestų, kuriuose iš anksto balsuojant būna gausiausi rinkėjų srautai, savivaldybių administracijomis į situaciją pažvelgėme kūrybiškai ir išankstinį balsavimą organizavome ne tik savivaldybių administracijų pastatuose, tačiau ir erdviuose sporto centruose, kultūros įstaigose ir net sostinės aikštėse. Balsavimas iš anksto visoje Lietuvoje vyko ne dvi, kaip įprasta, bet keturias dienas – nuo pirmadienio iki ketvirtadienio. Be to, pasinaudodami įstatymų leidėjo mums suteikta galimybe, visas balsavimo patalpas išankstinio balsavimo metu atidarėme 7 val. ryto – viena valanda anksčiau, nei buvo iki šiol. Šie pokyčiai pastebimai sumažino rinkėjų ir administracijų darbuotojų kontakto galimybę, padėjo sureguliuoti rinkėjų srautus, išvengti žmonių maišymosi bei užkirsti kelią galimam COVID-19 infekcijos plitimui.

Daugiau balsavimo dienų, didesnis balsavimo vietų skaičius ir patogesnis jų pasiekiamumas sulaukė teigiamo rinkėjų įvertinimo ir pasiekė rekordines Seimo rinkimuose iš anksto balsuojančių rinkėjų aktyvumo aukštumas. 2020 m. Seimo rinkimuose iš anksto balsavo daugiau kaip 170 tūkst. piliečių (2016 m. balsavimo iš anksto teise pasinaudojo 75 tūkst. rinkėjų, 2012 m. – 50 tūkst.).

Vadovaudamiesi įstatymų leidėjo priimtomis Seimo rinkimų įstatymo pataisomis, galėjome pasirūpinti, kad balsuoti rinkimuose galėtų ir COVID-19 liga susirgę bei dėl šios infekcijos saviizoliacijoje esantys asmenys. Tokiems rinkėjams suteikėme galimybę savo pilietinę valią išreikšti namuose.

Saviizoliacijoje esantiems asmenims, gyvenantiems tuose miestuose, kuriuose buvo užfiksuoti didžiausi užsikrėtimų koronaviruso infekcija židiniai, kartu su savivaldybių administracijomis įrengėme specialias balsavimo vietas balsuoti saugiai, neišlipant iš savo automobilio.

Pastaroji rinkimų naujovė dėl patogaus balsavimo proceso ir aiškios tvarkos sulaukė itin palankios rinkėjų nuomonės.

2020-ieji buvo ypatingi tuo, jog pirmą kartą atkurtos nepriklausomos Lietuvos istorijoje užsienyje gyvenantys mūsų valstybės piliečiai balsavo specialiai jiems sudarytoje vienmandatėje Pasaulio lietuvių rinkimų apygardoje.

Žinia apie balsavimą Pasaulio lietuvių rinkimų apygardoje buvo džiaugsmingai sutikta už Lietuvos ribų ir didžiulė emigrantų dalis parodė didelį susidomėjimą dalyvauti Lietuvos politiniame gyvenime bei išsirinkti užsienyje gyvenančių lietuvių interesams atstovausiantį Tautos atstovą.

2020-ųjų Seimo rinkimuose užsienyje balsavo net 55 procentais daugiau rinkėjų nei 2016 metais vykusiuose parlamento rinkimuose. Šis įspūdingas užsienyje balsavusių rinkėjų aktyvumas tapo

antruoju pernai vykusių Seimo rinkimų rekordu ir gražiu bendro ir darnaus Vyriausiosios rinkimų komisijos, Užsienio reikalų ministerijos ir diplomatinių atstovybių darbo pavyzdžiu, stipriai sutelkusi ir suvienijusi po visą pasaulį išsibarsčiusius lietuvius.

Prie sklandaus Seimo rinkimų organizavimo prisidėjo ir tvarus bendradarbiavimas su kitomis institucijomis, savivaldybių administracijomis ir visuomeninėmis organizacijomis. Nuolatinė komunikacija, dalijimasis su savo sričių ekspertais įžvalgomis bei patirtimi leido mums priimti sėkmingus sprendimus, kad rinkimų naujovės būtų įdiegtos sklandžiai ir sėkmingai, o rinkimai vyktų sąžiningai, garbingai, užtikrinant pagrindines piliečių teises ir laisves.

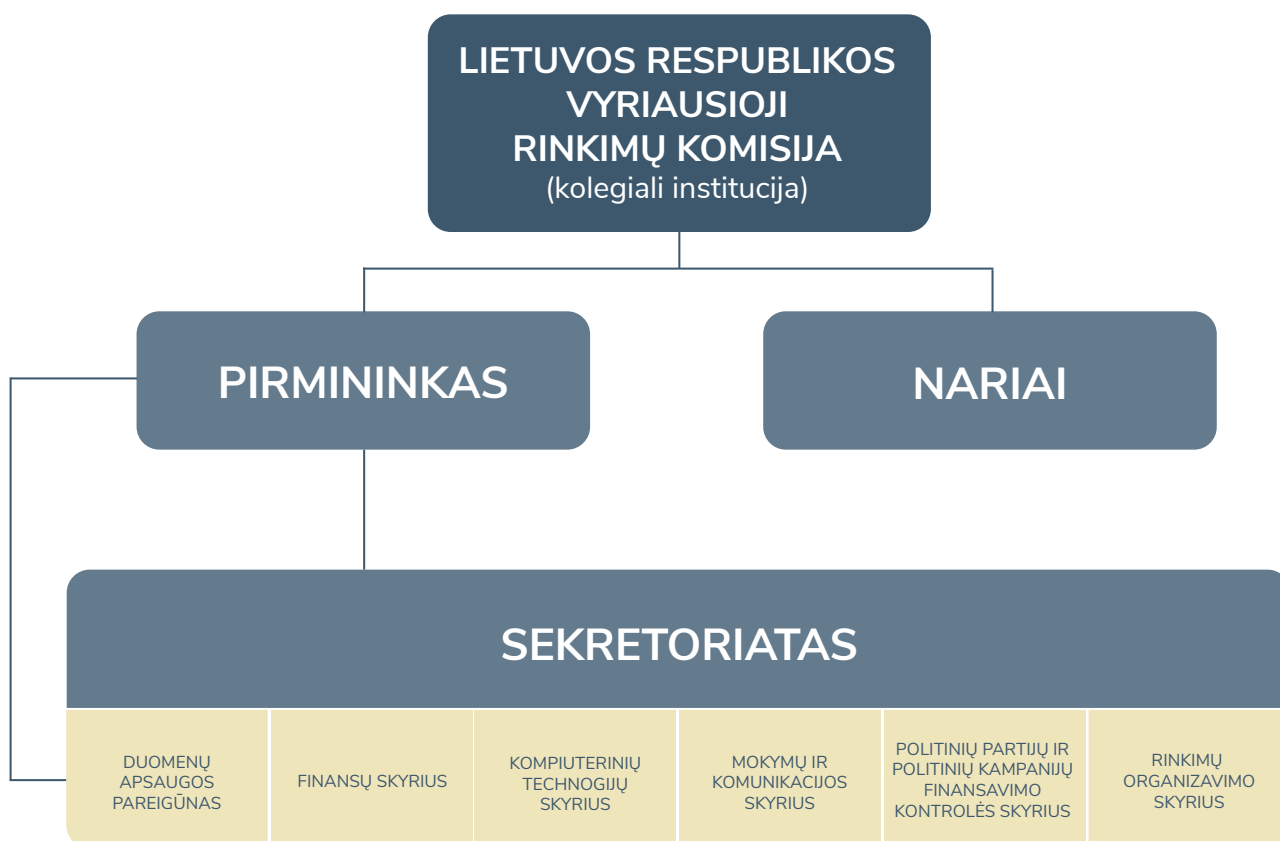
Laura Matjošaitytė
Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkė

Vyriausiosios rinkimų komisijos sudėtis

Vyriausioji rinkimų komisija (VRK) – nepriklausoma, nuolatinė aukščiausioji rinkimų ir referendumų organizavimo ir vykdymo valstybės institucija. VRK teisinę padėtį, uždavinius, funkcijas, veiklos principus, taip pat jos sudarymo tvarką, darbo organizavimo tvarką ir finansavimą nustato Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymas.

VRK rinkimų laikotarpiu sudarė:

Pareigos	Vardas ir pavardė	Teikė / pasiūlė
Pirmininkė	Laura Matjošaitytė	Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkas
Pavaduotojas	Andrius Puksas	Lietuvos teisininkų draugija
Pavaduotoja – sekretorė	Svetlana Misevičienė	Lietuvos Respublikos teisingumo ministras
Narė	Olga Kilkinova	Lietuvos teisininkų draugija
Narė	Jūratė Lebedevienė	Lietuvos socialdemokratų partija
Narė	Gitana Matiekuvienė	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Narys	Maksimas Reznikovas	Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis
Narys	Tauras Rutkūnas	Lietuvos Respublikos teisingumo ministras
Narys	Valdemar Urban	Lietuvos lenkų rinkimų akcija-Krikščioniškų šeimų sąjunga
Narė	Gražina Vickutė	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga
Narys	Egidijus Viskontas	Partija Tvarka ir teisingumas
Narys	Vincentas Vobolevičius	Lietuvos Respublikos Prezidentas
Narė	Aistė Žilinskienė	Lietuvos Respublikos Prezidentas

Vyriausiosios rinkimų komisijos sekretoriatą sudaro 5 skyriai:

1. Finansų skyrius tvarko VRK buhalterinę apskaitą, organizuoja savivaldybių rinkimų komisijų buhalterinės apskaitos tvarkymą, rengia išlaidų sąmatas savivaldybių rinkimų komisijoms, tvarko rinkimų užstatų apskaitą.

2. Kompiuterinių technologijų skyrius užtikrina VRK informacinės sistemos funkcionavimą, rengia sprendimų projektus dėl rinkimų apygardų sudarymo, dėl rinkimų apylinkių ribų nustatymo, organizuoja rinkėjų sąrašų sudarymo ir tikslinimo darbus, tvarko, kaupia ir viešina rinkimų duomenis.

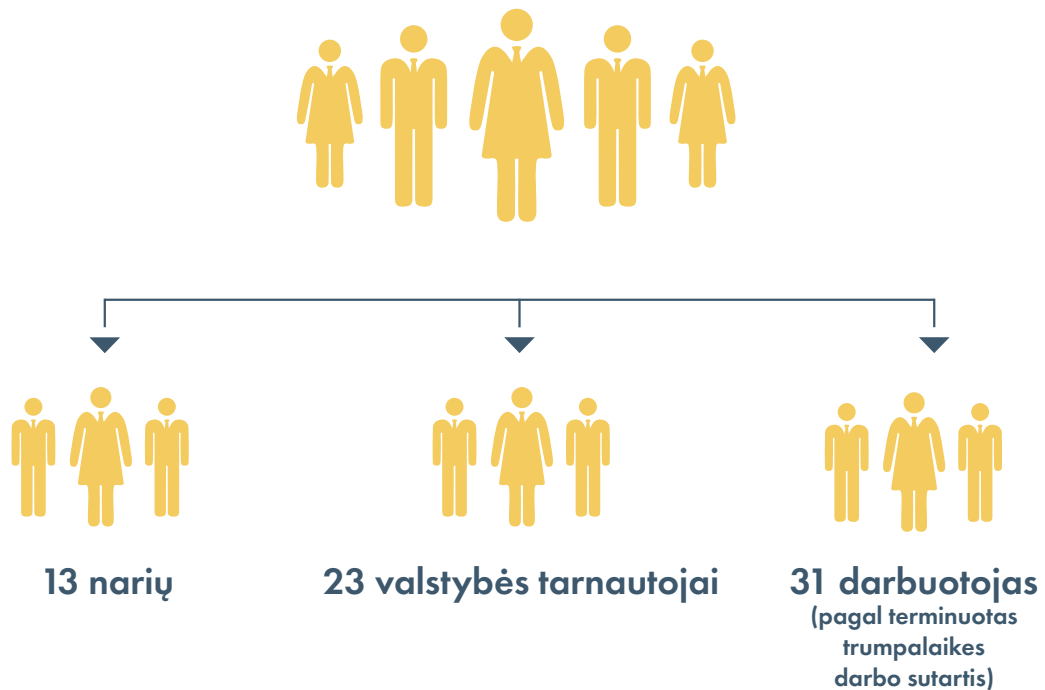
3. Mokymų ir komunikacijos skyrius. Šio skyriaus pagrindinės funkcijos: organizuoti ir vesti mokymus komisijų nariams, sekretoriato darbuotojams, rengti metodinę medžiagą, rūpintis rinkėjų švietimu ir informavimu apie rinkimus, vykdyti VRK viešuosius ryšius.

4. Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyrius rengia sprendimų projektus dėl valstybės biudžeto asignavimų, dėl maksimalių politinės kampanijos išlaidų nustatymo, registruoja politinės kampanijos dalyvius, vykdo politinės kampanijos stebėseną, tikrina politinės kampanijos dalyvių finansines ataskaitas.

5. Rinkimų organizavimo skyrius. Šio skyriaus pagrindiniai uždaviniai: rengti sprendimų projektus dėl savivaldybių rinkimų komisijų sudarymo, jų sudėčių keitimo, išankstinio balsavimo organizavimo, kandidatų registravimo, Seimo narių, savivaldybių tarybų narių, Europos Parlamento narių įgaliojimų nutraukimo ir įgaliojimų naujiems pripažinimo. Šis skyrius aprūpina savivaldybių rinkimų komisijas rinkimų dokumentais, antspaudais, metodine medžiaga. Be to, šis skyrius atlieka su personalu susijusias funkcijas, atsakingas už dokumentų valdymą, viešuosius pirkimus.

VRK sekretoriato rinkimų laikotarpiu dirbo 23 valstybės tarnautojai. Vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymas numato galimybę prireikus samdyti darbuotojus, dirbančius pagal darbo sutartį. 2020 metais vykusių rinkimų metu talkino 31 darbuotojas, dirbęs pagal terminuotą darbo sutartį.

Vyriausiojoje rinkimų komisijoje rinkimų laikotarpiu dirbo

Visų dirbusių asmenų amžiaus vidurkis

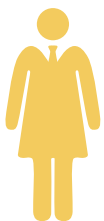
40 metų ir 10 mėn.

25 vyrai

Vyrų amžiaus vidurkis

34 metai

42 moterys

Moteryų amžiaus vidurkis

44 metai ir 11 mėn.

SEIMO RINKIMAI

Rinkimų dalyviai

Seimo nariu gali būti renkamas Lietuvos Respublikos pilietis, kuris nesusijęs priesaika ar pasižadėjimu su užsienio valstybe ir rinkimų dieną yra ne jaunesnis kaip 25 metų bei nuolat gyvena Lietuvoje. Seimo nariais negali būti renkami asmenys, kurie, likus 65 dienoms iki rinkimų, yra nebaigę atlikti bausmės pagal teismo paskirtą nuosprendį, taip pat asmenys, teismo pripažinti neveiksniais arba nepakaltinamais. Taip pat Seimo nariais negali būti renkami teisėjai, kol eina šias pareigas, taip pat asmenys, rinkimų dieną atliekantys privalomąją karo arba alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą, taip pat likus 65 dienoms iki rinkimų neišėję į atsargą profesinės karo tarnybos kariai arba statutinės institucijos ir įstaigos pareigūnai ar asmenys, kurie pagal specialius įstatymus ar statusus negali dalyvauti politinių partijų veikloje. Seimo nariu negali būti renkamas asmuo, kurį Seimas apkaltos proceso tvarka pašalino iš užimamų pareigų ar panaikino jo Seimo nario mandatą.

Kandidatus į Seimo narius gali kelti:

1) daugiamandatėje ir vienmandatėse rinkimų apygardose partija, įregistruota pagal Lietuvos Respublikos politinių partijų įstatymą ne vėliau kaip likus 185 dienoms iki rinkimų, atitinkanti Politinių partijų įstatymo reikalavimus dėl partijos narių skaičiaus ir neturinti partijos, kuriai inicijuojamas likvidavimas, ar likviduojamos partijos teisinio statuso;

2) vienmandatėje rinkimų apygardoje kiekvienas Lietuvos Respublikos pilietis gali išsikelti kandidatą į Seimo narius, jeigu jo išsikėlimą parašais paremia ne mažiau kaip vienas tūkstantis tos apygardos rinkėjų.

Jeigu partija nekelia kandidatų sąrašo, partijos keliamą kandidatą vienmandatėje rinkimų apygardoje taip pat parašais turi paremti ne mažiau kaip vienas tūkstantis tos apygardos rinkėjų.

Kandidatų pareiškinius dokumentus buvo galima teikti Vyriausiajai rinkimų komisijai nuo 2020 m. liepos 20 d. iki rugpjūčio 7 d. Pareiškinius dokumentus pateikė 30 išsikėlusių kandidatų ir 20 partijų, iš kurių 3 partijos (Politinė partija „Lietuvos sąrašas“, Kovotojų už Lietuvą sąjungą ir Partija „Jaunoji Lietuva“) kėlė kandidatus tik vienmandatėse rinkimų apygardose. Daugiamandatėje rinkimų apygardoje dalyvavo 17 partijų.

Pateikus pareiškinius dokumentus, išsikėlusiams kandidatams buvo išduodami rinkėjų parašų rinkimų lapai. Parašus taip pat turėjo rinkti ir 3 partijų keliami kandidatai, kurie buvo iškelti tik vienmandatėse rinkimų apygardose (Politinės partijos „Lietuvos sąrašas“ 3 kandidatai, Kovotojų už Lietuvą sąjungos 3 kandidatai, Partijos „Jaunoji Lietuva“ 1 kandidatas). Ne mažiau kaip 1 000 vienmandatės rinkimų apygardos rinkėjų parašų turėjo rinkti 37 pretendentai į kandidatus, 5 iš jų atšaukė savo pareiškinius dokumentus.

Vyriausioji rinkimų komisija neregistravo kandidatais tų asmenų, kurie neatitiko Seimo rinkimų įstatyme nustatytų reikalavimų:

1. Dėl pateiktų ne visų pareiškinų dokumentų – 3 asmenų (2 iš jų nesumokėtas rinkimų užstatas, 1 – nepateikta privačių interesų deklaracija);
2. Dėl nenurodyto bendradarbiavimo su kitų valstybių specialiosiomis tarnybomis – 1 asmens;
3. Dėl turėtos kitos valstybės pilietybės – 1 asmens;
4. Dėl amžiaus – 3 asmenų;
5. Dėl deklaruotos gyvenamosios vietos ne Lietuvoje – 1 asmens;
6. Dėl nenurodyto teistumo – 12 asmenų;
7. Dėl neatitikimo Seimo rinkimų įstatymo 2 straipsnio 5 dalies nuostatomis (pašalinimas iš Seimo apkaltos būdu) – 1 asmens;
8. Dėl nesurinktų rinkėjų parašų skaičiaus – 8 asmenų (6 partijų keliami ir 2 išsikėlę kandidatai).

Seimo rinkimuose VRK registravo 758 kandidatus vienmandatėse rinkimų apygardose (23 išsikėlę patys, 737 iškelti partijų) ir 1 724 kandidatus daugiamandatėje rinkimų apygardoje.

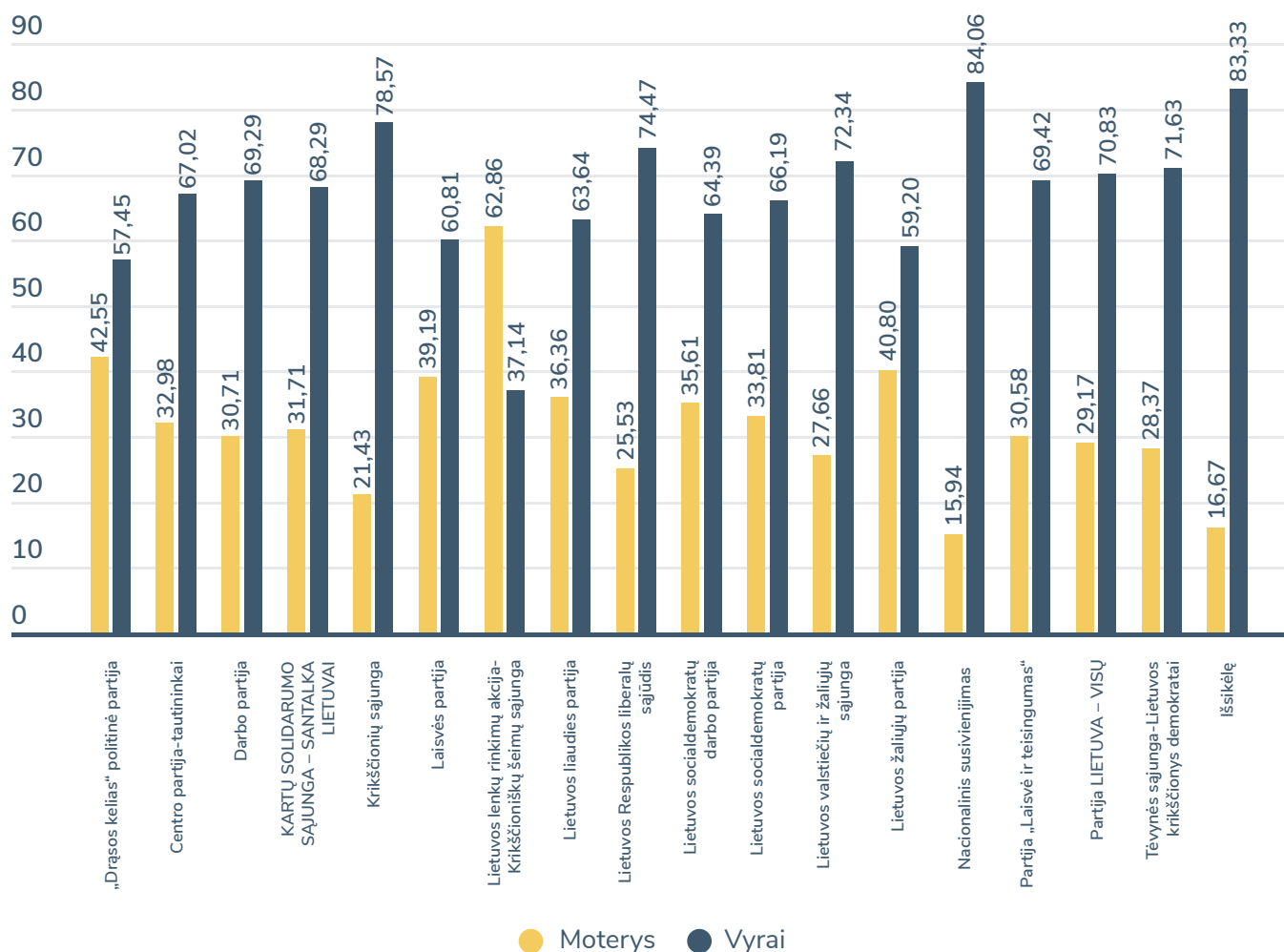
Kandidato portretas

Dalyvauti 2020 m. spalio 11 d. vykusiuose Seimo rinkimuose buvo užregistruoti 1 754 kandidatai. Lyginant su 2016 m., 2020 m. į Seimą kandidatavo beveik trimis su puse šimto (339) daugiau asmenų. Prieš ketverius metus VRK buvo registravusi 1 415 kandidatų.

Kaip ir ankstesniuose Seimo rinkimuose, dauguma kandidatų buvo vyrai – jie sudarė 66,7 proc. kandidatų. Moterų rinkimuose dalyvavo trečdalis – 33,3 procento.

Vyrai dominuoja absoliučioje daugumoje politinių partijų sąrašų. Vienintelė Lietuvos lenkų rinkimų akcija-Krikščioniškų šeimų sąjunga turėjo daugiau moterų nei vyrų, jų šioje partijoje buvo 63 proc. Mažiausiai moterų turėjo Nacionalinis susivienijimas – jų skaičius šios partijos sąraše sudarė vos 15 procentų.

Kandidatų sudėtis pagal lytį

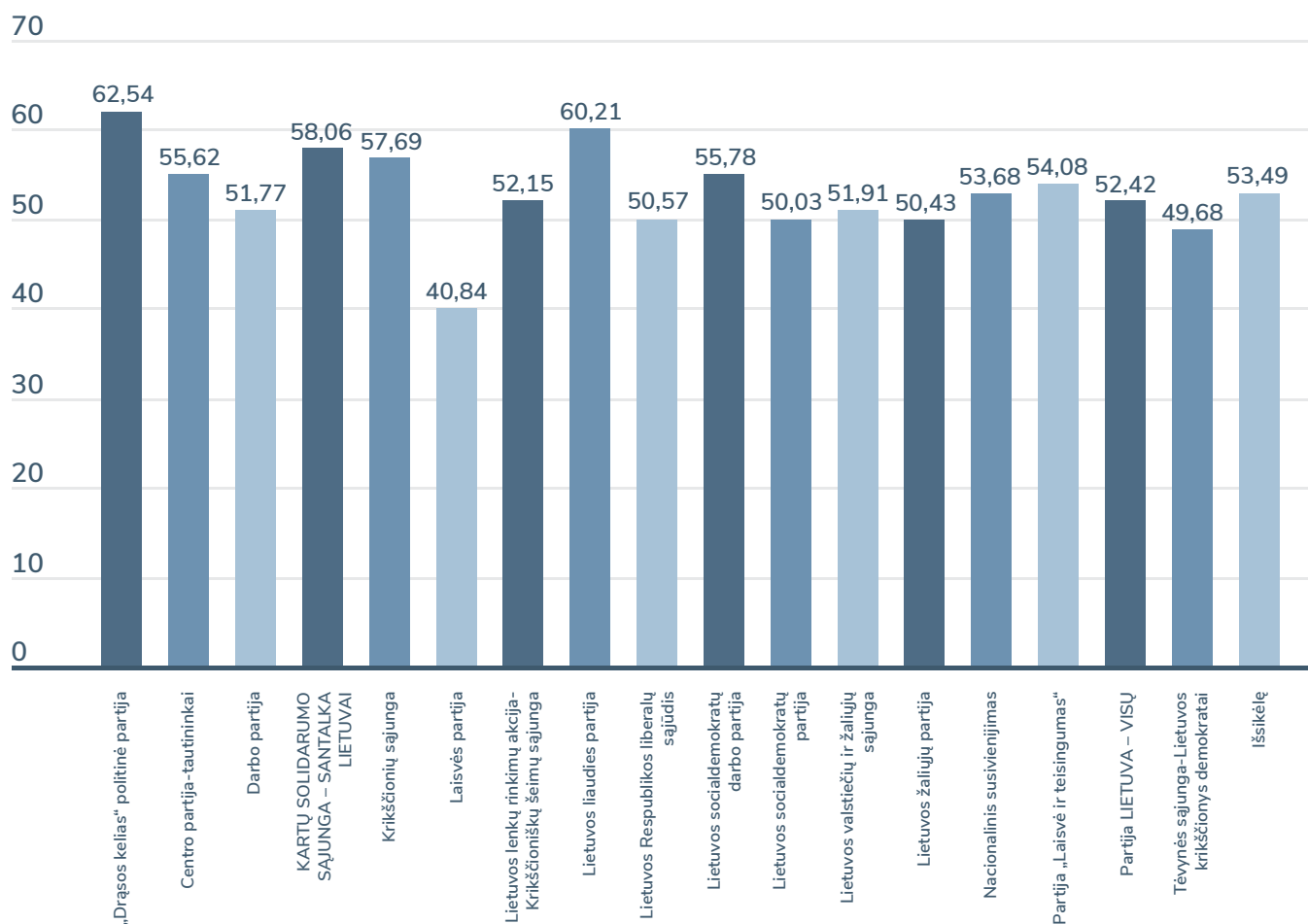
Kandidatų amžiaus vidurkis Seimo rinkimų dieną siekė 50 metų, 2 mėnesius ir 3 dienas. 2016 m. šis vidurkis siekė – 48,9 metus. 2012 metais – 47 metus.

Daugiau kaip pusė kandidatų sudarė asmenys, kuriems buvo nuo 41 iki 60 metų (51 proc.). Beveik 22 proc. asmenų, kandidatavusių į Seimą, buvo vyresni kaip 61-erių. Panašų skaičių – 21 procentą sudarė kandidatai, kuriems buvo 31–40 metų. Mažiausia, vos 6 proc. siekianti, kandidatų dalis

buvo asmenys, kuriems buvo 25–30 metų.

Solidžiausio amžiaus kandidatą savo gretose turėjo Lietuvos liaudies partija. Jos sąraše buvo asmuo, kuriam 2020 m. sukako 86-eri. Jauniausia partija pagal amžiaus vidurkį buvo Laisvės partija. Ją sudarė kandidatai, kurių amžiaus vidurkis buvo 38,6 metų.

Kandidatų amžiaus vidurkis

Lyginant su 2016 m. Seimo rinkimų kandidatų duomenimis, 2020 m. į Seimą kandidatavusių asmenų, kurie nurodė turintys aukštąjį išsilavinimą, buvo 11 procentų daugiau.

Dauguma kandidatų (83 proc.) savo anketose nurodė turintys aukštąjį išsilavinimą. 2016 m. tokių kandidatų buvo 72 proc.

4,3 proc. kandidatų nurodė turintys aukštesnįjį, 4,1 proc. – vidurinį su profesine kvalifikacija išsilavinimą. 7 proc. kandidatų pasirinko nenurodyti, kokius mokslus yra baigę.

Daugiausia turinčių aukštąjį išsilavinimą kandidatų buvo Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų partijos sąraše. Iš 141 kandidato net 134 (95 proc.) kandidatų nurodė įgiję aukštąjį išsilavinimą.

Nepilnu procentu nuo jų atsiliko Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga – iš 141 kandidato universitetus buvo baigę 133 kandidatai (94,3 proc.).

Trečia šiame sąraše buvo Lietuvos socialdemokratų partija – 128 iš 139 (92,1 proc.) šios partijos kandidatų buvo baigę aukštuosius mokslus.

Mažiausiai aukštąjį išsilavinimą turinčių kandidatų buvo Centro partijos-tautininkų iškeltų kandidatų sąraše: iš 94 kandidatų aukštąjį išsilavinimą buvo įgiję 56 kandidatai (59,5 proc.).

Antroje vietoje pagal mažiausią aukštąjį mokslą baigusių kandidatų skaičių – „Drąsos kelias“ politinė partija. Iš 47 šios partijos kandidatų aukštuosius mokslus buvo baigę 33 (70 proc.)

Trečioje vietoje pagal mažiausią aukštąjį mokslą baigusių kandidatų skaičių – Lietuvos žaliųjų partija. Iš 125 partijos sąrašė buvusių kandidatų universitetus buvo baigę 93 (74,4 proc.).

Populiariausi 2020 m. spalio 11 d. Seimo rinkimuose kandidatavusių vyrų vardai – Vytautas, Kęstutis, Saulius, Tomas, Arūnas.

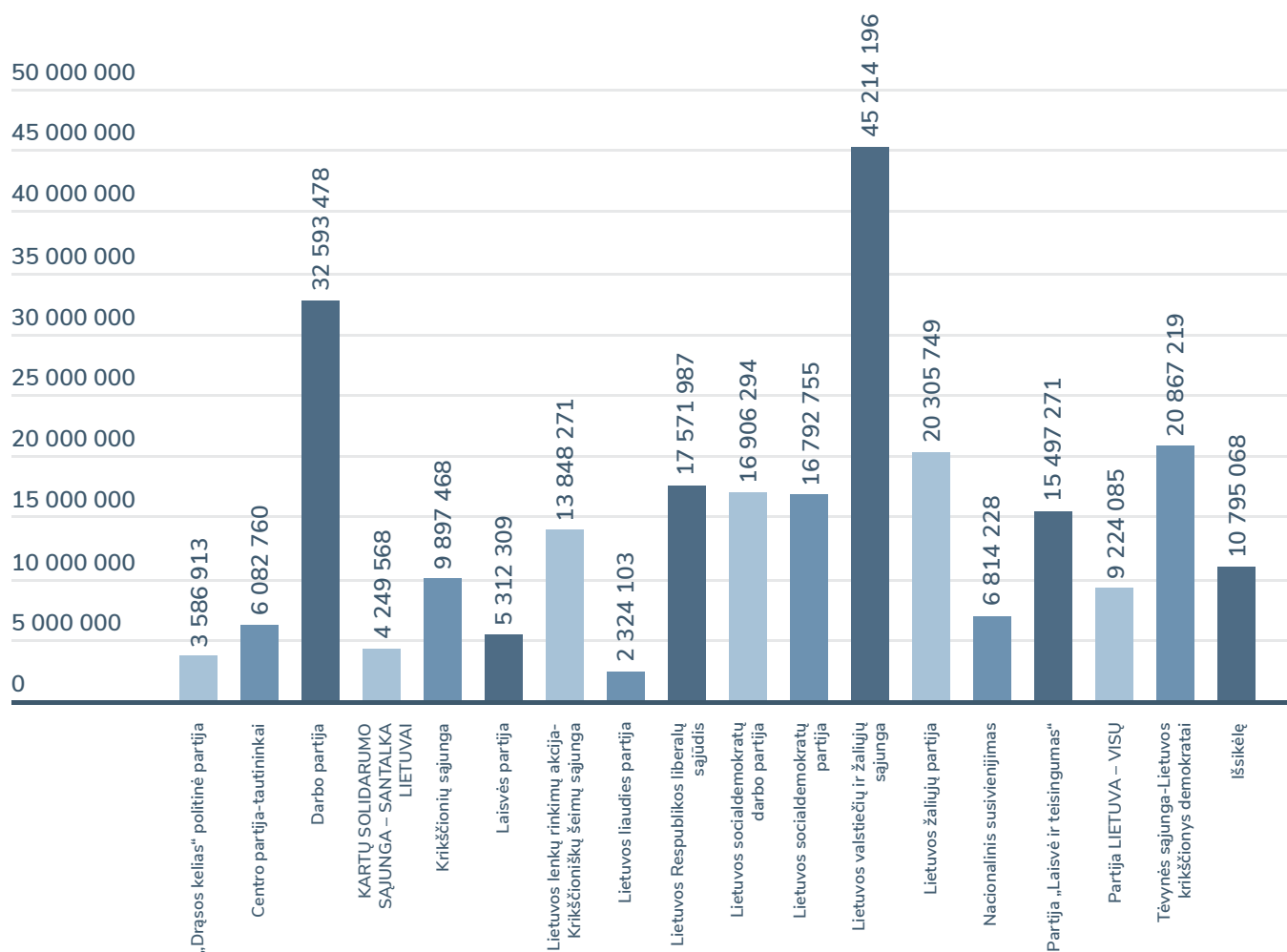
Tarp kandidačių moterų daugiausia buvo Daivų, Linų, Janinų, Kristinų ir Rasų.

Beveik 64 proc. nurodė, kad yra susituokę. 19 kandidatų (1,1 proc.) deklaravo esantys partnerystėje. Nevedusių (netekėjusių) buvo 201, arba 11,4 proc. 48 kandidatai (beveik 3 proc.) buvo našliai. Daugiau kaip 10 proc. kandidatų (187 asmenys) nurodė, jog yra išsiskyrę. 185 kandidatai (10,5 proc.) duomenų apie savo šeiminių padėtį nepateikė.

Teikdami pareiškinius dokumentus VRK, kandidatai privalėjo nurodyti savo teistumą. Tokį faktą nusiėmę asmenys buvo pašalinti iš kandidatų sąrašų. Beveik 98 procentai kandidatavusių į Seimą asmenų nurodė niekada nebuvę teisti. 2 procentai kandidatų savo teistumą deklaravo ir buvo registruoti kandidatais į Seimo narius.

Kartu su pareiškiniais dokumentais kandidatai į Seimą privalėjo pateikti VRK savo turto ir pajamų deklaracijų išrašus. Padalinus 1 754 kandidatų turto (privalomas registruoti turtas, vertybiniai popieriai, meno kūriniai, juvelyriniai dirbiniai ir piniginės lėšos) bendrą sumą ir išvedus vidurkį, išeitų, kad vidutiniškai vienas į Seimą kandidatavęs asmuo disponavo beveik 147 tūkst. Eur turto.

Kandidatų turtas ir pajamos (suma pagal partijas)

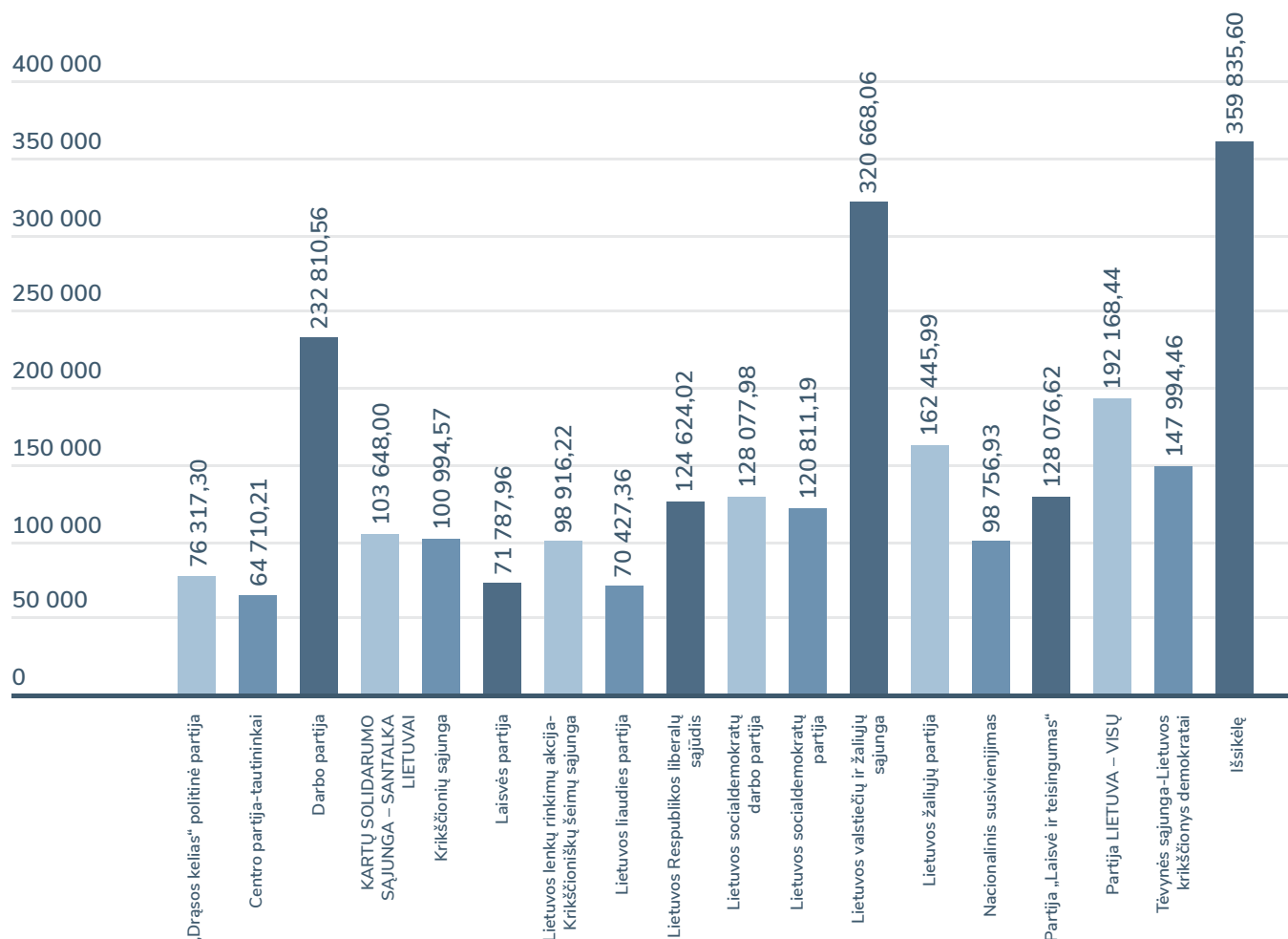

Didžiausia kandidatų turto suma (neatsižvelgiant į gautas ir suteiktas paskolas) disponavo Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga (45 214 196 Eur). Antroje vietoje – Darbo partija, kurios kandidatų

bendra turto suma sudarė 32 593 478 Eur. Trečioje vietoje pagal bendrą kandidatų turimo turto sumą buvo Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai, disponavę 20 867 219 Eur turto.

Mažiausiai turto deklaravo Lietuvos liaudies partijos kandidatai, jie bendrai sudėjus disponavo 2 324 103 Eur turto. „Drąsos kelias“ politinės partijos kandidatų turtas siekė 3 586 913 Eur. Kartų solidarumo sąjunga – Santalka Lietuvai kandidatai deklaravo disponuojantys 4 249 568 Eur turto.

Kandidatų turtas ir pajamos (vidurkis pagal partijas)

VRK duomenimis, 2020 m. dėl Seimo nario mandato kovojo 22 milijonieriai.

3 turtingiausi kandidatai buvo Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų partijos sąrašė. Po du milijonierius savo gretose turėjo: Darbo partija, Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis, Lietuvos socialdemokratų partija, Lietuvos socialdemokratų darbo partija, Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga, Lietuvos žaliųjų partija ir partija „Lietuva – VISŲ“.

Po vieną milijonierių turėjo Lietuvos lenkų rinkimų akcija-Krikščioniškų šeimų sąjunga, partija „Laisvė ir teisingumas“ ir Kartų solidarumo sąjunga – Santalka Lietuvai.

Dar du, daugiau nei milijono eurų turto disponavę kandidatai, buvo išsikėlę patys.

Skačiuojant turto, vertybių ir piniginių lėšų sumas (neskaitant suteiktų ir gautų paskolų), daugiausiai turto turintis kandidatas buvo Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos lyderis Ramūnas Karbauskis. Jo nurodyta turto suma siekė 24 338 530 Eur.

Antroje šio sąrašio vietoje – Darbo partijos kandidatų sąrašė buvęs Antanas Guoga. Jis VRK nurodė, kad disponuoja 17 326 796 Eur turto.

Trečias sąrašas – Lietuvos žaliųjų partijos pirmininkas Remigijus Lapinskas. Jo deklaracijose – 6 922 083 Eur.

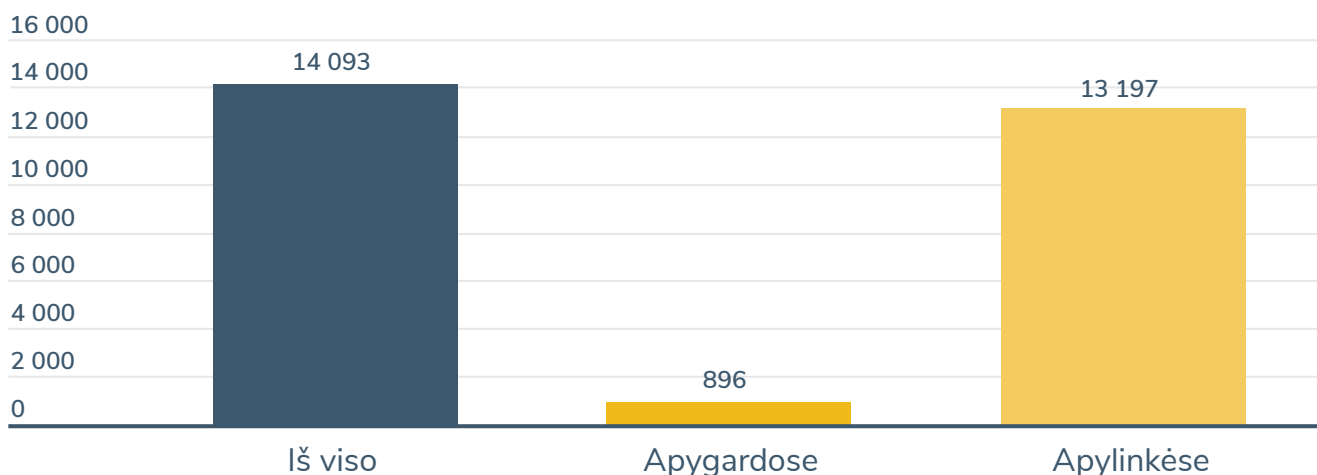
VRK duomenimis, 93 kandidatai į Seimo narius nurodė neturintys jokio turto.

Skaiciuojant turto, vertybių ir piniginių lėšų sumas (įskaitant suteiktas ir gautas paskolas), kandidatų pateiktais duomenimis, daugiausiai skolų turėjo Laisvės partijos kandidatas Ernestas Skobas (123 580 Eur), su partija „Laisvė ir teisingumas“ kandidatavęs Raimundas Beglecovas (113 422 Eur) ir Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio kandidatė Nijolė Putrienė (76 595 Eur).

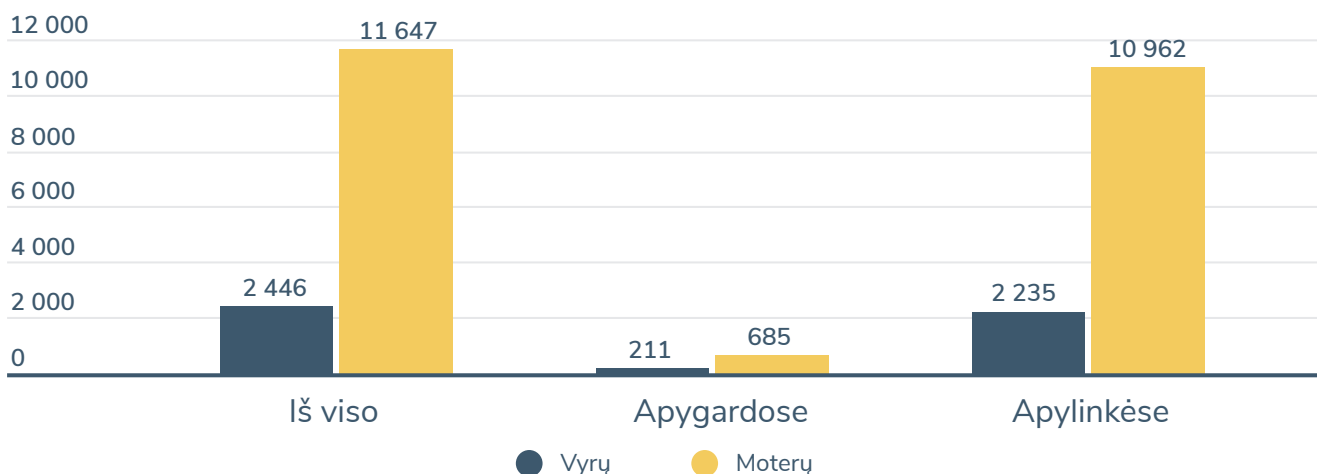
Rinkimų komisijų nariai

2020 m. spalio 11 d. Seimo rinkimams pasirengti ir juos organizuoti buvo prisiekę 14 093 asmenys, kurie ėjo apygardų ar apylinkių komisijų narių pareigas.

Komisijos narių skaičius

Komisijos narių sudėtis pagal lytį

Vidutinis visų rinkimų komisijų narių amžius – **47 m. ir 1 mėn.**

Rinkimų komisijose dirbusių vyrų amžiaus vidurkis – **45 m. ir 9 mėn.**

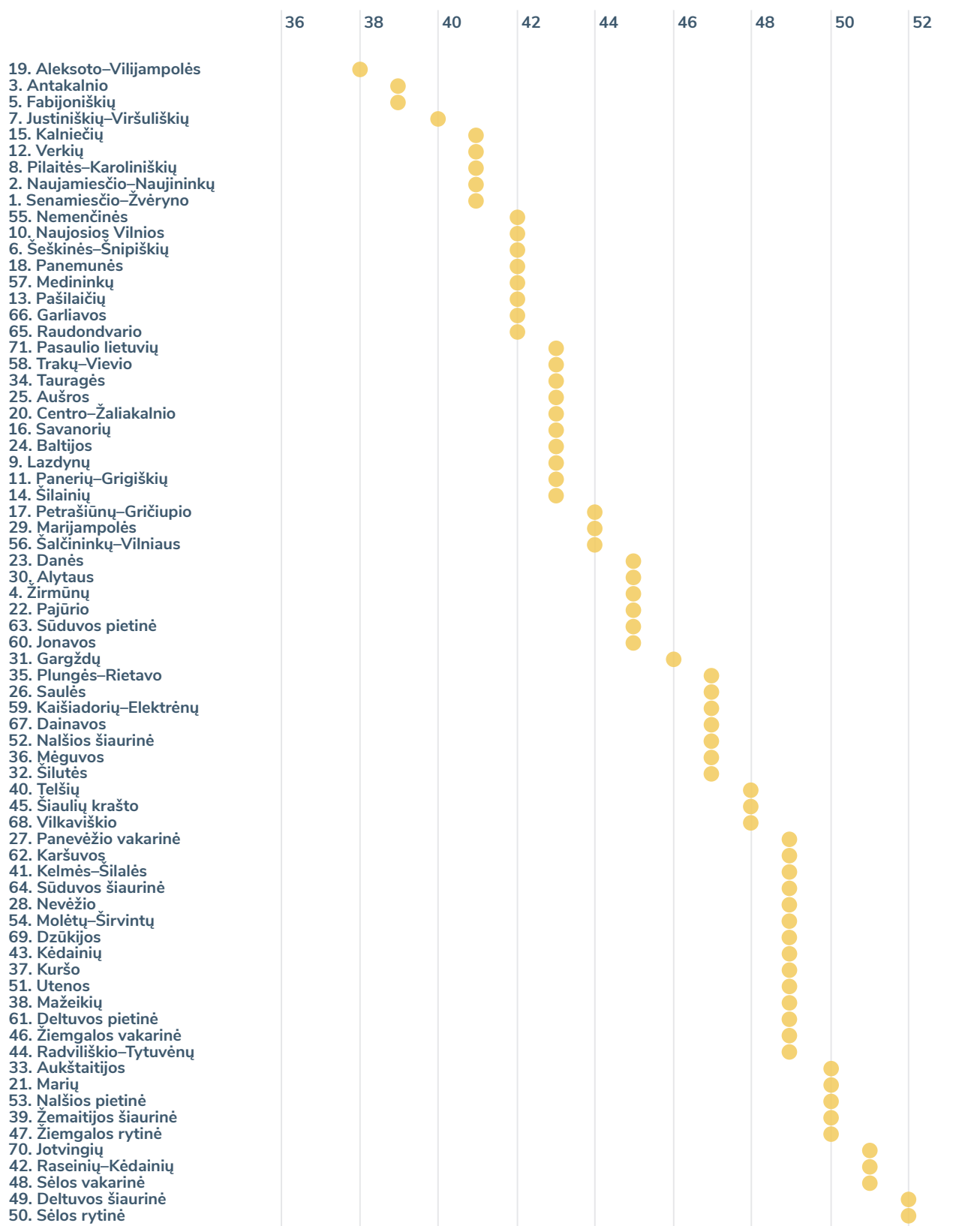
Rinkimų komisijose dirbusių moterų amžiaus vidurkis – **47 m. ir 5 mėn.**

Jauniausias komisijos narys – **18 m.** Vyriausias – **87 m. ir 4 mėn.**

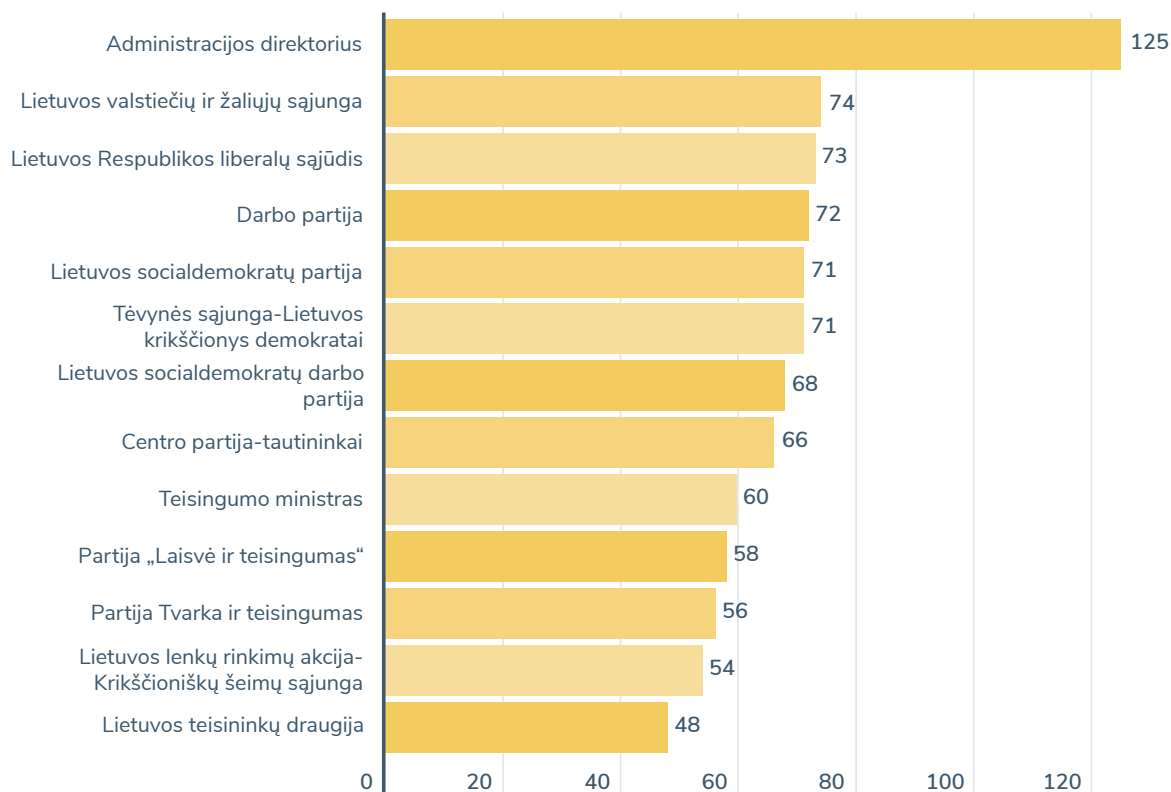
Skačiuojant visų apygardoje dirbusių apygardos ir jos apylinkių rinkimų komisijų narių amžiaus vidurkį, amžiumi jauniausia buvo Aleksoto–Vilijampolės rinkimų apygarda Nr. 19. Šios apygardos narių amžiaus vidurkis 38 m. ir 1 mėn.

Vyriausia – Sėlos rytinė apygarda Nr. 50, amžiaus vidurkis – 52 m. ir 8 mėn.

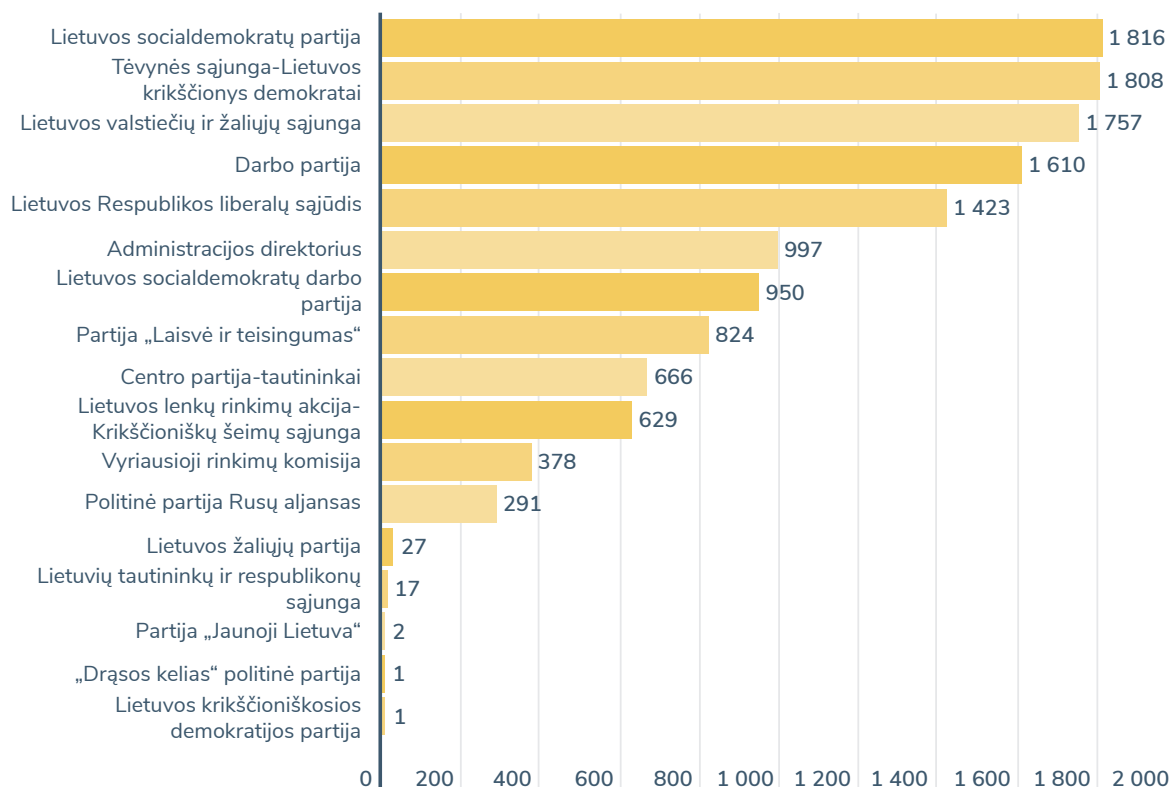
Komisijos narių amžiaus vidurkis pagal apygardas

Apygardų rinkimų komisijų nariai pagal juos pasiūliusius subjektus

Apylinkių rinkimų komisijų nariai pagal juos pasiūliusius subjektus

Rinkėjų dalyvavimas rinkimuose: būdai ir skaičiai

Seimo rinkimuose balsuoti gali Lietuvos Respublikos piliečiai, kuriems rinkimų dieną yra sukakę 18 metų, išskyrus teismo pripažintus neveiksnius.

Rinkėjai savo balsavimo teisę gali pasinaudoti balsuodami:

- 1) iš anksto;
- 2) specialiuose balsavimo punktuose;
- 3) namuose;
- 4) Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse ir konsulinėse įstaigose, laivuose;
- 5) rinkimų dieną rinkimų apylinkėse.

Rinkėjai, rinkimų dieną negalintys atvykti į rinkimų apylinkę, savo balsavimo teisę galėjo išreikšti balsuodami iš anksto savivaldybėse (savivaldybių pastatuose). Dėl COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) pandemijos, siekiant suvaldyti rinkėjų srautus, balsavimas iš anksto vyko ne dvi, o keturias dienas ir rinkėjai galėjo balsuoti ne tik savivaldybių pastatuose, ir papildomai įrengtose balsavimo patalpose. Tokiu balsavimo būdu pasinaudojo 170 960 rinkėjų I ture ir 159 367 rinkėjai II ture.

Rinkėjai, kurie dėl sveikatos būklės ar amžiaus buvo sveikatos priežiūros, socialinės rūpybos ar globos įstaigose arba atliko arešto ar laisvės atėmimo bausmę, buvo areštinėse, tardymo izoliatoriuose arba atliko karo tarnybą, galėjo balsuoti specialiuose balsavimo punktuose. Seimo rinkimuose šiuo būdu savo balsavimo teisę išreiškė 13 674 rinkėjai I ture ir 12 326 rinkėjai II ture. Užsienyje esančiuose kariniuose vienetuose balsavo 244 Lietuvos Respublikos piliečiai (I ture – 118 ir II ture – 126).

Namuose balsuoti galėjo rinkėjai, turintys negalią, neįgaliuosius namuose slaugantys ar juos prižiūrintys asmenys, dėl ligos laikinai nedarbingi, sukakę 70 metų ir vyresni rinkėjai, jeigu jie dėl sveikatos būklės patys negalėjo atvykti rinkimų dieną į rinkimų apylinkę. Šiuose Seimo rinkimuose namuose taip pat galėjo balsuoti izoliacijoje dėl COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) esantys rinkėjai. Tokiu balsavimo būdu Seimo rinkimų I ture pasinaudojo 96 183 ir II ture 89 258 rinkėjai. Namuose rinkėjai galėjo balsuoti tik tuo atveju, jei buvo pateikę VRK nustatytos formos prašymus ir buvo įtraukti į balsuojančių namuose rinkėjų sąrašus.

Rinkėjai, kurie yra deklaravę išvykimą iš Lietuvos, t. y. nėra Lietuvos gyventojai, galėjo būti įtraukti į atitinkamos diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos (toliau – atstovybės) rinkėjų sąrašus, pateikę prašymą elektroniniu būdu (elektroninėje rinkėjų, balsuojančių užsienyje registracijos sistemoje). Taigi, tokie rinkėjai (deklaravę išvykimą iš Lietuvos ir tokių yra maždaug 350 tūkstančių) nėra jokiuose rinkėjų sąrašuose tol, kol jie nėra įtraukti į atitinkamų atstovybių užsienyje rinkėjų sąrašus, arba rinkimų dienomis yra Lietuvoje ir tuomet yra įtraukiami į atitinkamos rinkimų apygardos, esančios Lietuvos teritorijoje, rinkėjų sąrašus. Visi rinkėjai, balsuojantys užsienyje (paštu ar atstovybių patalpose), t. y. už Lietuvos teritorijos ribų, buvo įtraukiami į vienmandatės Pasaulio lietuvių rinkimų apygardos rinkėjų sąrašus.

Pažymėtina, kad balsuoti užsienyje galėjo ir rinkėjai, kurie užsienyje buvo laikinai, t. y. atostogavo, studijavo ar dirbo. Tokie rinkėjai irgi turėjo užsiregistruoti balsavimui užsienyje, taip pat kaip ir visi kiti rinkėjai, ir jie buvo įtraukiami į vienmandatės Pasaulio lietuvių rinkimų apygardos rinkėjų sąrašus bei tuo pačiu metu buvo išbraukiami iš rinkėjų sąrašų atitinkamoje rinkimų apygardoje Lietuvoje. Rinkėjų sąrašai yra elektroniniai, tad rinkėjas vienu metu gali būti tik vienos rinkimų apygardos rinkėjų sąrašė.

Šiuose Seimo rinkimuose į užsienyje balsuojančių rinkėjų sąrašus buvo įtraukti 43 503 rinkėjai. Absoliuti dauguma balsavo paštu (maždaug 92 proc.), o likę balsavo asmeniškai atstovybių patalpose. Didžioji dalis rinkėjų buvo užsiregistravę balsuoti Jungtinėje Karalystėje (14 738), Norvegijoje (4 001), Vokietijoje (3 479), Airijoje (2 662), Danijoje (2 132).

Rinkėjai balsavimui atstovybių patalpose galėjo registruotis iki pat rinkimų dienos įskaitytinai, t. y.

iki spalio 11 d. imtinai. Balsavimui paštu rinkėjams, priklausomai nuo to, kurioje užsienio valstybėje jie norėjo balsuoti, registracija baigėsi tarp rugsėjo 14 d. ir spalio 4 d. Spalio pradžioje registracija balsavimui paštu baigėsi tose užsienio valstybėse, kuriose pašto tarnybos veikia gerai (pvz., JAV, JK, Prancūzija, Vokietija, Šveicarija, Airija).

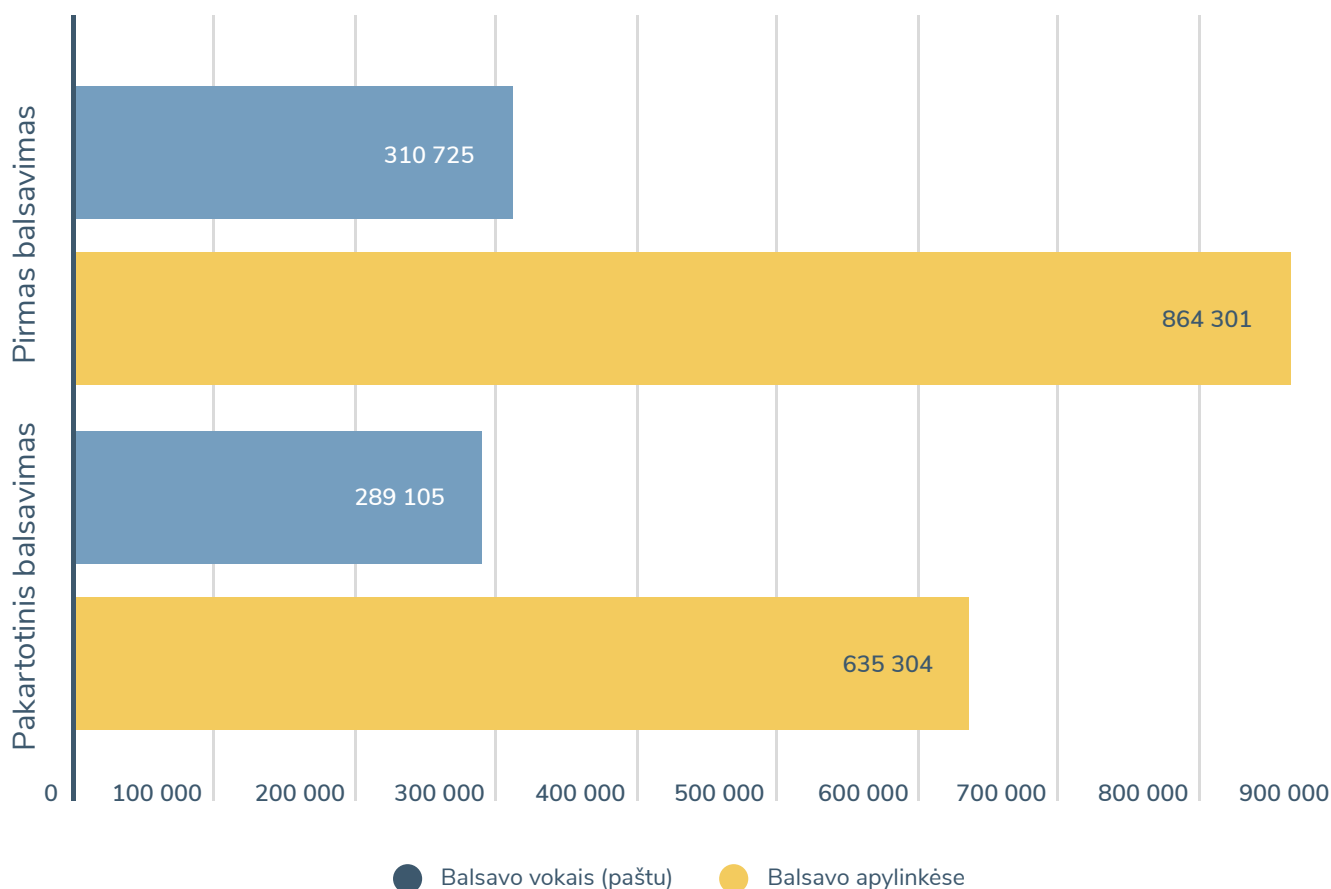
Pažymėtina, kad maždaug 90 proc. rinkėjų, balsuojančių paštu, balsavimo dokumentus gauna ir juo išsiunčia nemokamai, t. y. rinkimų organizatoriai (VRK ir Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija) apmoka rinkėjų pašto išlaidas. Pašto išlaidos atgaliniam siuntimui yra apmokamos tose užsienio valstybėse balsuojantiems rinkėjams, kuriose yra Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės.

Seimo rinkimuose užsienyje, t. y. Pasaulio lietuvių rinkimų apygardoje, I ture balsavo 36 214 rinkėjų (daugiausia Jungtinėje Karalystėje – 12 191, mažiausia Armėnijoje ir Indijoje po 9), II ture – 31 081 (daugiausia Jungtinėje Karalystėje – 10 945, mažiausia Kazachstane – 5).

Laivuose galėjo balsuoti laivų įgulų nariai ir keleiviai, kurie balsavimo iš anksto laikotarpiu ir rinkimų dieną negalėjo sugrįžti į Lietuvą. Balsavimas organizuojamas su Lietuvos valstybės vėliava plaukiojančiuose laivuose, kuriuose yra ne mažiau kaip 5 įgulos nariai rinkėjai. Šių Seimo rinkimų I ture laivuose balsavo 282 rinkėjai, II ture – 228 rinkėjai.

Rinkimų dieną rinkimų apylinkėse balsavo 864 301 rinkėjų I ture ir 635 304 rinkėjus II ture (3 apygardose II turas nebuvo organizuojamas).

Rinkėjų aktyvumas

Rinkimų biudžetas

2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimams panaudota 15 865 000 Eur valstybės biudžeto asignavimų.

Didžiausią išlaidų dalį – 12 132 000 Eur – sudaro rinkimų apygardų ir apylinkių rinkimų komisijų narių ir darbuotojų darbo užmokestis bei socialinio draudimo įmokos.

3 733 000 Eur skirta apmokėti kitoms rinkimų organizavimo išlaidoms, kurias sudaro informacinių sistemų palaikymo paslaugos (1 mln. 218 tūkst. Eur), rinkimų biuletenių ir rinkimų medžiagos spausdinimo paslaugos (926 tūkst. Eur), rinkėjų informavimo paslaugos (521 tūkst. Eur), lėšos balsavimui užsienyje organizuoti (507 tūkst. Eur), transporto išlaidos (287 tūkst. Eur), kanceliariinės išlaidos (164 tūkst. Eur), politinės reklamos stebėsenos paslaugos (43 tūkst. Eur), politinės kampanijos dalyvių patikrinimo paslaugos (29 tūkst. Eur), ryšio paslaugos (24 tūkst. Eur) ir kitos išlaidos (14 tūkst. Eur).

Toliau pateiktose diagramose pateikiamos detalizuotos pagrindinių rinkimų organizavimo išlaidų suvestinės.

Bendra rinkimų organizavimo išlaidų suma – 15 mln. 865 tūkst. Eur

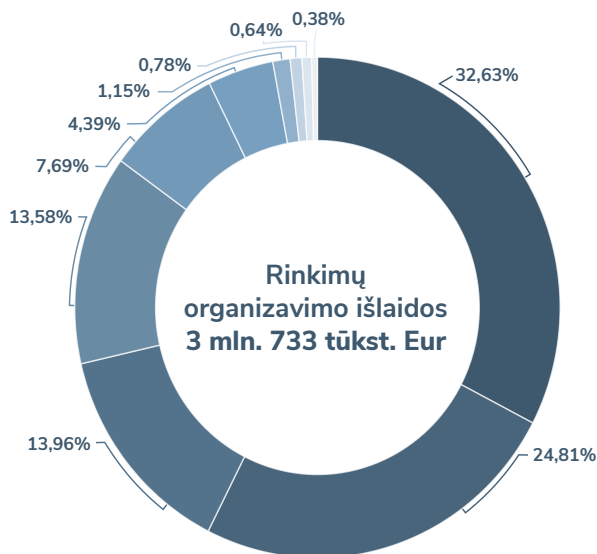
RINKIMŲ KAINA VIENAM RINKĖJUI

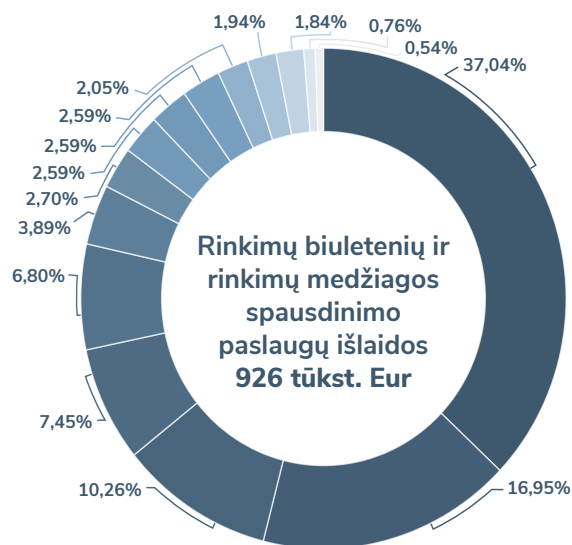
Kiekvienam rinkėjų sąraše įrašytam rinkėjui
6,46 Eur

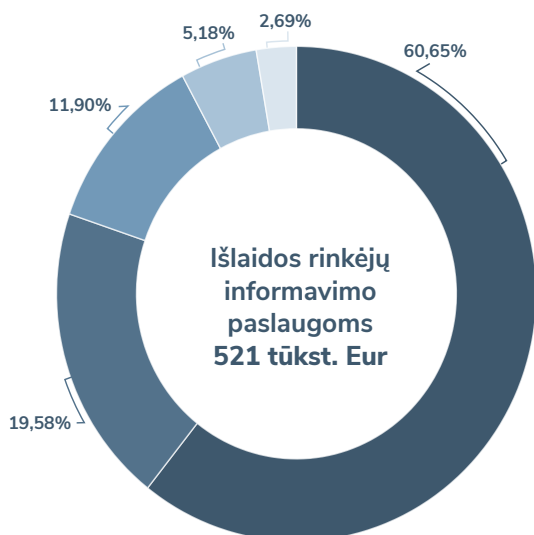
Kiekvienam rinkimuose dalyvavusiam rinkėjui
13,50 Eur

- Informacinės sistemos palaikymo paslaugos 1 mln. 218 tūkst. Eur
- Rinkimų biuletenių ir rinkimų medžiagos spausdinimo paslaugos 926 tūkst. Eur
- Rinkėjų informavimo paslaugos 521 tūkst. Eur
- Lėšos balsavimui užsienyje organizuoti 507 tūkst. Eur
- Transporto išlaidos 287 tūkst. Eur
- Kanceliarinės išlaidos 164 tūkst. Eur
- Politinės reklamos stebėsenos paslaugos 43 tūkst. Eur
- Politinės kompanijos dalyvių patikrinimo paslaugos 29 tūkst. Eur
- Ryšių paslaugos 24 tūkst. Eur
- Kitos išlaidos 14 tūkst. Eur

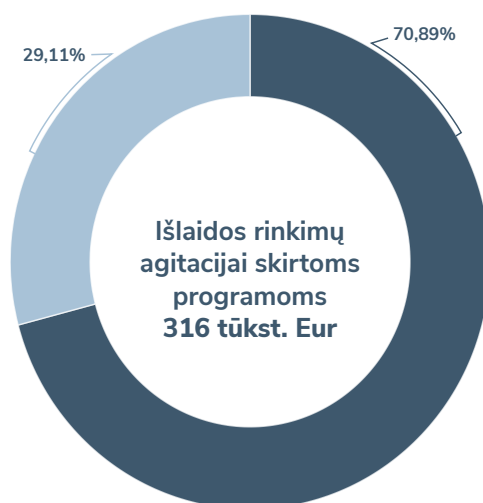

- Privalomų pagal įstatymą plakatų su kandidatais ir jų sąrašų rinkimų programų spausdinimas 343 tūkst. Eur
- Rinkimų biuletenių spausdinimas 157 tūkst. Eur
- Vokų, skirtų išankstiniam balsavimui, spausdinimas 95 tūkst. Eur
- Kitos išlaidos 69 tūkst. Eur (37 tūkst. Eur holografinės etiketės; 15 tūkst. Eur didinamieji stiklai; 13 tūkst. Eur dokumentų rinkiniai rinkimams; 4 tūkst. Eur kitos apibendrintos ir toliau nedetalizuojamos išlaidos)
- Brailio raštu spausdinimo paslaugos 63 tūkst. Eur
- Lipdukų „Aš balsavau“ spausdinimas 36 tūkst. Eur
- Blankų spausdinimas 25 tūkst. Eur
- Atvykimo lapelių spausdinimas 24 tūkst. Eur
- Lietuvos Respublikos Konstitucijų pirmąjį kartą balsuojantiems spausdinimas 24 tūkst. Eur
- Rinkėjų sąrašų spausdinimas 24 tūkst. Eur
- Rinkėjų kortelių spausdinimas 19 tūkst. Eur
- Informacinių plakatų spausdinimas 18 tūkst. Eur
- Rinkimų biuletenių ir rinkimų medžiagos spausdinimo paslaugos 17 tūkst. Eur
- Teisės aktų rinkinių spausdinimas 7 tūkst. Eur
- Informacinių lipdukų spausdinimas 5 tūkst. Eur

- Rinkimų agitacijai skirtoms programoms* 316 tūkst. Eur
- Rinkėjų informavimas apie rinkimus internete 102 tūkst. Eur
- Kitos viešinio priemonės 62 tūkst. Eur
- Trumpasis numeris 1855 27 tūkst. Eur
- Rinkimų rezultatų atvaizdavimas žemėlapiuose 14 tūkst. Eur

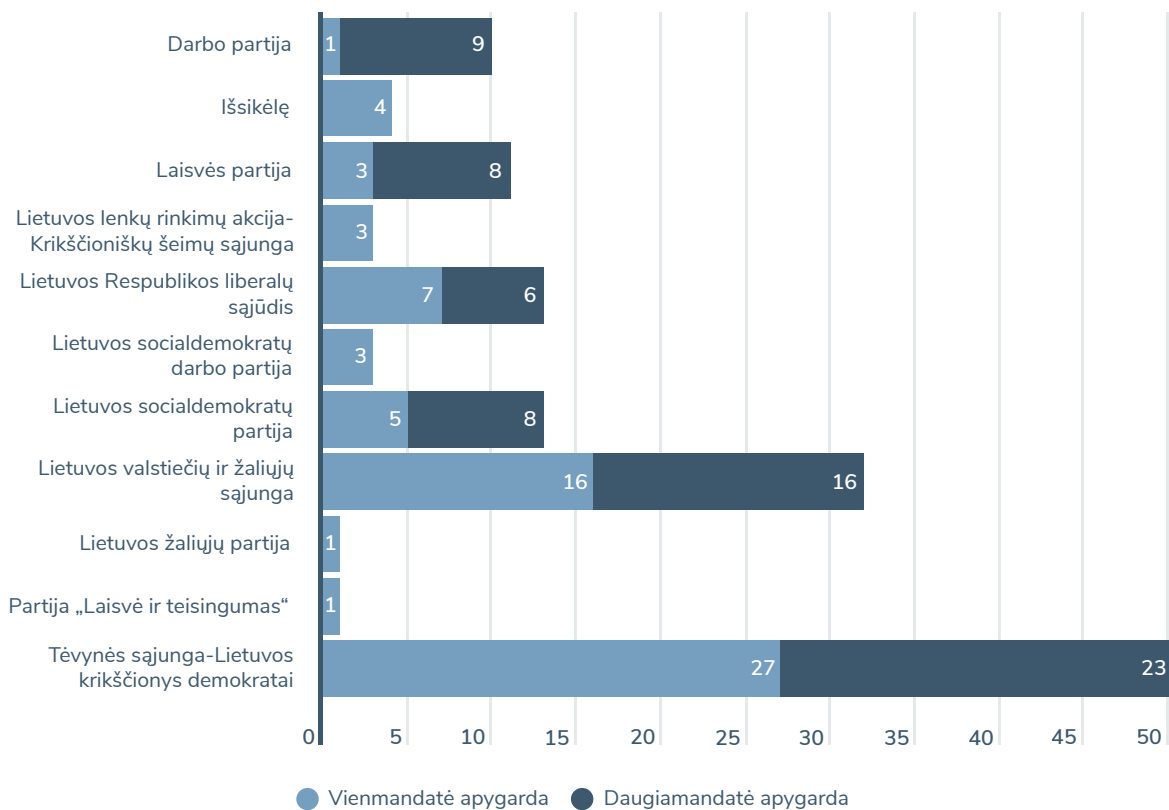
*Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija (LRT) ir Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka atrinkti paslaugos tiekėjai

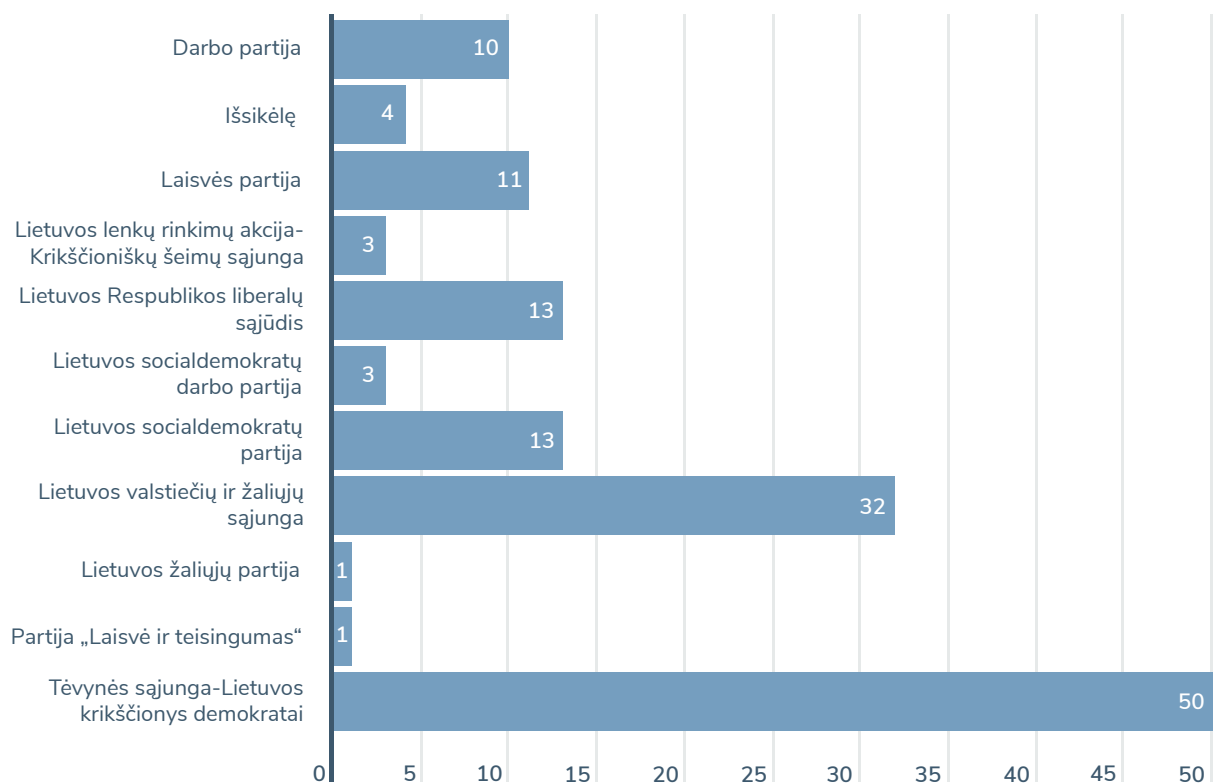
- Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka atrinkti paslaugos tiekėjai 224 tūkst. Eur
- Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija (LRT) 92 tūkst. Eur

Balsavimo rezultatai

Gautų mandatų skaičius vienmandatėje ir daugiamandatėje apygardose

Bendras gautų mandatų skaičius

Išrinkti Seimo nariai

Vardas ir pavardė	Apygarda	Partijos, koalicijos pavadinimas
Kasparas ADOMAITIS	Daugiamandatė	Laisvės partija
Virgilijus ALEKNA	Daugiamandatė	Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis
Vilija ALEKNAITĖ ABRAMIKIENĖ	Daugiamandatė	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Laima Liucija ANDRIKIENĖ	Daugiamandatė	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Arvydas ANUŠAUSKAS	15. Kalniečių	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Aušrinė ARMONAITĖ	71. Pasaulio lietuvių	Laisvės partija
Dalia ASANAVIČIŪTĖ	Daugiamandatė	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Audronius AŽUBALIS	Daugiamandatė	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Valius AŽUOLAS	39. Žemaitijos šiaurinė	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga
Andrius BAGDONAS	Daugiamandatė	Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis
Vytautas BAKAS	30. Alytaus	Išsikėlė pats
Zigmantas BALČYTIS	32. Šilutės	Lietuvos socialdemokratų darbo partija
Kristijonas BARTOŠEVIČIUS	Daugiamandatė	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Rima BAŠKIENĖ	45. Šiaulių krašto	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga
Juozas BAUBLYS	69. Dzūkijos	Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis

Vardas ir pavardė	Apygarda	Partijos, koalicijos pavadinimas
Tomas BIČIŪNAS	43. Kėdainių	Lietuvos socialdemokratų partija
Agnė BILOTAITĖ	11. Panerių–Grigiškių	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Rasa BUDBERGYTĖ	Daugiamandatė	Lietuvos socialdemokratų partija
Valentinas BUKAUSKAS	40. Telšių	Darbo partija
Guoda BUROKIENĖ	33. Aukštaitijos	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga
Algirdas BUTKEVIČIUS	68. Vilkaviškio	Lietuvos žaliųjų partija
Antanas ČEPONONIS	44. Radviliškio–Tytuvėnų	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Viktorija ČMILYTĖ-NIELSEN	1. Senamiesčio–Žvėryno	Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis
Morgana DANIELĖ	Daugiamandatė	Laisvės partija
Evelina DOBROVOLSKA	Daugiamandatė	Laisvės partija
Algimantas DUMBRAVA	52. Nalšios šiaurinė	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga
Justas DŽIUGELIS	Daugiamandatė	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Viktoras FIODOROVAS	Daugiamandatė	Darbo partija
Dainius GAIŽAUSKAS	Daugiamandatė	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga
Vytautas GAPŠYS	Daugiamandatė	Darbo partija
Aidas GEDVILAS	Daugiamandatė	Darbo partija
Aistė GEDVILIENĖ	5. Fabijoniškių	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai

Vardas ir pavardė	Apygarda	Partijos, koalicijos pavadinimas
Eugenijus GENTVILAS	Daugiamandatė	Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis
Simonas GENTVILAS	22. Pajūrio	Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis
Vaida GIRAITYTĖ	Daugiamandatė	Darbo partija
Ligita GIRSKIENĖ	21. Marių	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga
Kęstutis GLAVECKAS	Daugiamandatė	Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis
Petras GRAŽULIS	31. Gargždų	Išsikėlė pats
Domas GRIŠKEVIČIUS	26. Saulės	Išsikėlė pats
Jonas GUDAUSKAS	Daugiamandatė	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Antanas GUOGA	Daugiamandatė	Darbo partija
Irena HAASE	Daugiamandatė	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Jonas JARUTIS	Daugiamandatė	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga
Liudas JONAITIS	46. Žiemgalos vakarinė	Lietuvos socialdemokratų partija
Linas JONAUSKAS	Daugiamandatė	Lietuvos socialdemokratų partija
Sergejus JOVAIŠA	Daugiamandatė	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Eugenijus JOVAIŠA	Daugiamandatė	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga
Vigilijus JUKNA	Daugiamandatė	Darbo partija
Vytautas JUOZAPAITIS	19. Aleksoto–Vilijampolės	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai

Vardas ir pavardė	Apygarda	Partijos, koalicijos pavadinimas
Ričardas JUŠKA	62. Karšuvos	Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis
Ieva KAČINSKAITĖ-URBONIENĖ	Daugiamandatė	Darbo partija
Vidmantas KANOPA	50. Sėlos rytinė	Lietuvos socialdemokratų partija
Ramūnas KARBAUSKIS	Daugiamandatė	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga
Laurynas KASČIŪNAS	Daugiamandatė	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Dainius KEPENIS	Daugiamandatė	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga
Vytautas KERNAGIS	13. Pašilaičių	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Gintautas KINDURYS	53. Nalšios pietinė	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga
Dainius KREIVYS	12. Verkių	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Linas KUKURAITIS	Daugiamandatė	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga
Andrius KUPČINSKAS	Daugiamandatė	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Paulė KUZMICKIENĖ	4. Žirmūnų	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Deividas LABANAVIČIUS	27. Panevėžio vakarinė	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga
Gabrielius LANDSBERGIS	20. Centro–Žaliakalnio	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Orinta LEIPUTĖ	Daugiamandatė	Lietuvos socialdemokratų partija
Silva LENGVINIENĖ	59. Kaišiadorių–Elektrėnų	Laisvės partija
Arminas LYDEKA	Daugiamandatė	Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis

Vardas ir pavardė	Apygarda	Partijos, koalicijos pavadinimas
Mindaugas LINGĖ	6. Šeškinės–Šnipiškių	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Raimundas LOPATA	Daugiamandatė	Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis
Mykolas MAJAUSKAS	Daugiamandatė	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Matas MALDEIKIS	Daugiamandatė	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Kęstutis MASIULIS	Daugiamandatė	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Bronislovas MATELIS	28. Nevėžio	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Marius MATIJOŠAITIS	16. Savanorių	Laisvės partija
Antanas MATULAS	47. Žiemgalos rytinė	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Andrius MAZURONIS	Daugiamandatė	Darbo partija
Kęstutis MAŽEIKA	63. Sūduvos pietinė	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga
Rūta MILIŪTĖ	Daugiamandatė	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga
Vytautas MITALAS	Daugiamandatė	Laisvės partija
Laima MOGENIENĖ	Daugiamandatė	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga
Radvilė MORKŪNAITĖ-MIKULĖNIENĖ	8. Pilaitės–Karoliniškių	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Laima NAGIENĖ	38. Mažeikių	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga
Andrius NAVICKAS	Daugiamandatė	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Monika NAVICKIENĖ	10. Naujosios Vilnios	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai

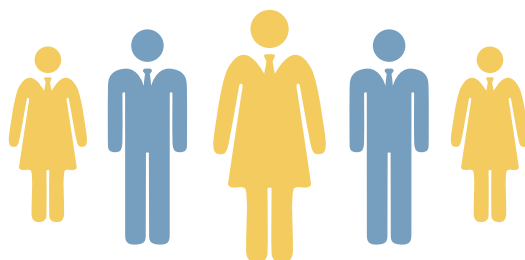
Vardas ir pavardė	Apygarda	Partijos, koalicijos pavadinimas
Arvydas NEKROŠIUS	42. Raseinių–Kėdainių	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga
Aušrinė NORKIENĖ	Daugiamandatė	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga
Česlav OLŠEVSKI	57. Medininkų	Lietuvos lenkų rinkimų akcija-Krikščioniškų šeimų sąjunga
Monika OŠMIANSKIENĖ	Daugiamandatė	Laisvės partija
Ieva PAKARKLYTĖ	Daugiamandatė	Laisvės partija
Andrius PALIONIS	67. Dainavos	Lietuvos socialdemokratų darbo partija
Gintautas PALUCKAS	Daugiamandatė	Lietuvos socialdemokratų partija
Žygimantas PAVILIONIS	2. Naujamiesčio–Naujininkų	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Beata PETKEVIČ	56. Šalčininkų–Vilniaus	Lietuvos lenkų rinkimų akcija-Krikščioniškų šeimų sąjunga
Audrius PETROŠIUS	24. Baltijos	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Jonas PINSKUS	54. Molėtų–Širvintų	Lietuvos socialdemokratų darbo partija
Liuda POČIŪNIENĖ	Daugiamandatė	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Arvydas POČIUS	23. Danės	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Viktoras PRANCKIETIS	65. Raudondvario	Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis
Mindaugas PUIDOKAS	Daugiamandatė	Darbo partija
Edmundas PUPINIS	51. Utenos	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Valdas RAKUTIS	Daugiamandatė	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai

Vardas ir pavardė	Apygarda	Partijos, koalicijos pavadinimas
Tomas Vytautas RASKEVIČIUS	Daugiamandatė	Laisvės partija
Jurgis RAZMA	Daugiamandatė	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Julius SABATAUSKAS	Daugiamandatė	Lietuvos socialdemokratų partija
Eugenijus SABUTIS	60. Jonavos	Lietuvos socialdemokratų partija
Paulius SAUDARGAS	7. Justiniškių–Viršuliškių	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Lukas SAVICKAS	Daugiamandatė	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga
Jurgita SEJONIENĖ	Daugiamandatė	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Algirdas SYSAS	Daugiamandatė	Lietuvos socialdemokratų partija
Gintarė SKAISTĖ	18. Panemunės	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Mindaugas SKRITULSKAS	36. Mėguvos	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Saulius SKVERNELIS	Daugiamandatė	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga
Linas SLUŠNYS	Daugiamandatė	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Kazys STARKEVIČIUS	17. Petrašiūnų–Gričiupio	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Algirdas STONČAITIS	Daugiamandatė	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga
Zenonas STREIKUS	70. Jotvingių	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga
Algis STRELČIŪNAS	9. Lazdynų	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Giedrius SURPLYS	64. Sūduvos šiaurinė	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga

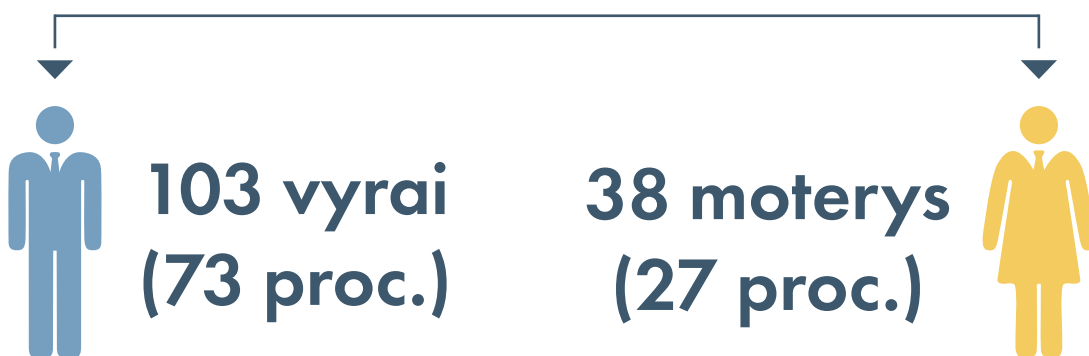
Vardas ir pavardė	Apygarda	Partijos, koalicijos pavadinimas
Dovilė ŠAKALIENĖ	Daugiamandatė	Lietuvos socialdemokratų partija
Rimantė ŠALAŠEVIČIŪTĖ	Daugiamandatė	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga
Robertas ŠARKNICKAS	Daugiamandatė	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga
Stasys ŠEDBARAS	Daugiamandatė	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Ingrida ŠIMONYTĖ	3. Antakalnio	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Agnė ŠIRINSKIENĖ	Daugiamandatė	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga
Jurgita ŠIUGŽDINIENĖ	14. Šilainių	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Rita TAMAŠUNIENĖ	55. Nemenčinės	Lietuvos lenkų rinkimų akcija-Krikščioniškų šeimų sąjunga
Vilija TARGAMADZĖ	Daugiamandatė	Lietuvos socialdemokratų partija
Tomas TOMILINAS	49. Deltuvos šiaurinė	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga
Stasys TUMĖNAS	25. Aušros	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga
Justinas URBANAVIČIUS	66. Garliavos	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Romualdas VAITKUS	34. Tauragės	Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis
Arūnas VALINSKAS	Daugiamandatė	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Valdemaras VALKIŪNAS	48. Sėlos vakarinė	Išsikėlė pats
Jonas VARKALYS	35. Plungės-Rietavo	Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis
Juozas VARŽGALYS	61. Deltuvos pietinė	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga

Vardas ir pavardė	Apygarda	Partijos, koalicijos pavadinimas
Aurelijus VERYGA	Daugiamandatė	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga
Kęstutis VILKAUSKAS	58. Trakų–Vievis	Lietuvos socialdemokratų partija
Antanas VINKUS	37. Kuršo	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga
Andrius VYŠNIAUSKAS	29. Marijampolės	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Emanuelis ZINGERIS	Daugiamandatė	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Remigijus ŽEMAITAITIS	41. Kelmės–Šilalės	Partija „Laisvė ir teisingumas“
Artūras ŽUKAUSKAS	Daugiamandatė	Laisvės partija

Išrinkto Seimo nario portretas

141 Seimo narys

Pagal VRK turimus duomenis parengta apibendrinta informacija, kaip galėtų atrodyti statistinio Seimo nario (narės) portretas:

ANDRIUS

50 metų

Vedęs

Turintis aukštąjį išsilavinimą

Bendras turtas (įskaitant turimas paskolas) siekia 614 tūkst. Eur

LAIMA

46 metų

Ištekėjusi

Turinti aukštąjį išsilavinimą

Bendras turtas (įskaitant turimas paskolas) siekia 115 tūkst. Eur

Politinių kampanijų finansavimas ir finansavimo kontrolė

2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų politinė kampanija prasidėjo 2020 m. balandžio 10 d.

Savarankiškais politinės kampanijos dalyviais buvo įregistruoti 332 asmenys, iš jų 16 prarado dalyvio statusą:

	Registruoti savarankiški dalyviai	Dalyvio statusą praradę
Politinės partijos	22	4
Politinių partijų iškelti kandidatai	284	7
Išsikėlę kandidatai	21	5
Iš viso	332	16

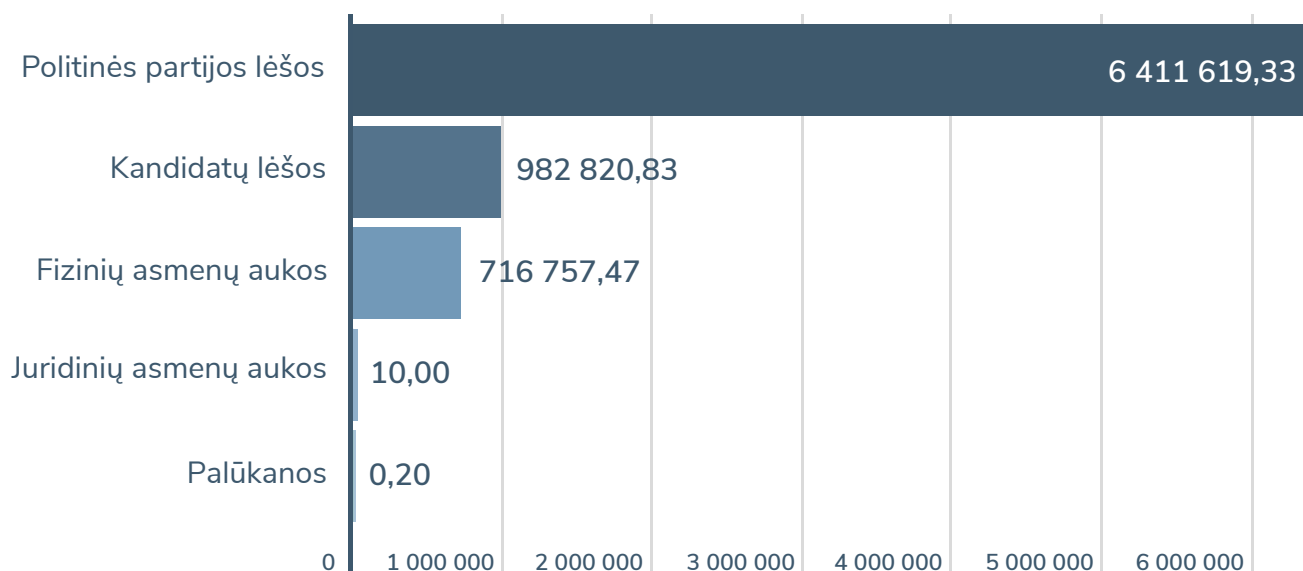
Politinės kampanijos finansavimo šaltiniai

Politinių kampanijų finansavimo šaltiniai numatyti Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo (PKFFK įstatymas) 7 straipsnio 1 dalyje (politinių partijų) ir 8 straipsnio 1 dalyje (kitų savarankiškų politinės kampanijos dalyvių). Politinės kampanijos gali būti finansuojamos tik iš šių šaltinių:

- 1) politinės partijos lėšomis;
- 2) nuosavomis (asmeninėmis) kandidatų lėšomis;
- 3) pagal PKFFK įstatymą turinčių teisę aukoti fizinių asmenų aukomis politinei kampanijai;
- 4) iš bankų gaunamomis paskolomis (galimos tik politinėms partijoms);
- 5) palūkanomis už politinės kampanijos sąskaitoje esančias lėšas.

2020 m. Seimo rinkimų politinės kampanijos dalyviai politinės kampanijos finansavimo ataskaitose nurodė gavę ir priėmę 8 111 207,83 Eur lėšų.

2020 m. Seimo rinkimų lėšų struktūra (Eur)

Finansavimo šaltiniai pagal kandidatus, kandidatų sąrašus kėlusias organizacijas

Eil. Nr.	Iškelė	Dalyvių skaičius		Politinės partijos lėšos	Kandidatų lėšos	Fizinių asmenų aukos	Juridinių asmenų aukos	Palūkanos	Pajamos iš viso
		savarankiškų	atstovaujamųjų						
1	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai*	68	2	1 348 555,14	180 857,29	180 898,81	0,00	0,00	1 710 311,24
2	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga	1	67	1 680 659,27	0,00	21 462,00	0,00	0,00	1 702 121,27
3	Darbo partija	68	1	1 133 905,92	130 834,01	27 257,64	0,00	0,00	1 291 997,57
4	Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis	47	25	573 790,92	79 426,23	56 445,49	0,00	0,00	709 662,64
5	Lietuvos socialdemokratų partija	72	2	362 782,50	181 199,31	92 724,57	0,00	0,20	636 706,58
6	Lietuvos lenkų rinkimų akcija-Krikščioniškų šeimų sąjunga	1	35	520 527,55	0,00	0,00	0,00	0,00	520 527,55
7	Lietuvos socialdemokratų darbo partija	1	65	292 824,02	25 404,76	5 196,92	0,00	0,00	323 425,70
8	Laisvės partija	3	33	115 761,17	35 869,96	119 702,37	0,00	0,00	271 333,50
9	Centro partija-tautininkai	2	36	187 603,52	6 528,95	4 809,98	0,00	0,00	198 942,45
10	Lietuvos žaliųjų partija	1	56	23 064,45	92 084,88	62 385,55	0,00	0,00	177 534,88
11	Partija „Laisvė ir teisingumas“	26	14	100 790,17	44 118,48	21 297,99	10,00	0,00	166 216,64
12	Išsikėlę kandidatai	22	0	8 000,00	82 230,23	31 193,56	0,00	0,00	121 423,79
13	Krikščionių sąjunga	1	61	16 530,00	53 552,00	41 006,25	0,00	0,00	111 088,25
14	Partija Lietuva – VISŲ	1	23	12 496,70	34 410,09	20 090,00	0,00	0,00	66 996,79
15	Nacionalinis susivienijimas	1	24	27 272,32	28 126,33	8 029,00	0,00	0,00	63 427,65
16	Kartų solidarumo sąjunga – Santalka Lietuvai	6	3	6 400,28	4 113,68	18 260,95	0,00	0,00	28 774,91
17	„Drąsos kelias“ politinė partija	1	5	0,00	2 177,20	4 516,40	0,00	0,00	6 693,60
18	Politinė partija „Lietuvos sąrašas“	1	1	655,40	500,00	600,00	0,00	0,00	1 755,40
19	Lietuvos liaudies partija	1	7	0,00	1 306,00	245,00	0,00	0,00	1 551,00
20	Pretendentai į kandidatus	4	0	0,00	81,43	548,99	0,00	0,00	630,42
21	Lietuvių tautininkų ir respublikonų sąjunga	1	0	0,00	0,00	86,00	0,00	0,00	86,00
22	Kovotojų už Lietuvą sąjunga	1	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
23	Partija „Jaunoji Lietuva“	1	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
24	Politinė partija Rusų aljansas	1	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Iš viso:		332	460	6 411 619,33	982 820,83	716 757,47	10,00	0,20	8 111 207,83

*įskaitant ir tuos išsikėlusius kandidatus, kuriuos kėlė ir politinės partijos

Aukotojai ir aukų limitai

PKFFK įstatymo 13 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Seimo rinkimų politinės kampanijos dalyviams gali aukoti tik Lietuvos Respublikos piliečiai.

PKFFK įstatymo 10 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatyti aukų ir kandidatų nuosavų (asmeninių) lėšų politinei kampanijai dydžio ribojimai:

1. Vienas fizinis asmuo per politinę kampaniją kiekvienam savarankiškam politinės kampanijos dalyviui gali suteikti auką, neviršijančią 10 VMDU dydžių, t. y. 13 590 Eur. Bendra vieno fizinio asmens aukų savarankiškiems politinės kampanijos dalyviams suma per kalendorinius metus negali viršyti 10 procentų fizinio asmens už paskutinius praėjusius kalendorinius metus deklaruotų metinių pajamų (kai auka teikiama po gegužės 1 dienos) arba už užpraeitus kalendorinius metus deklaruotų metinių pajamų (kai auka teikiama iki gegužės 1 dienos). Į šiuos dydžius neįskaičiuojamos mažos fizinių asmenų aukos (kurių bendra suma vienam politinės kampanijos dalyviui neviršija 12 Eur) (2 dalis).

2. Kandidatas vienmandatėje rinkimų apygardoje savo politinei kampanijai finansuoti gali suteikti auką, neviršijančią 20 VMDU dydžių, t. y. 27 180 Eur. Bendra kandidato vienmandatėje rinkimų apygardoje ir referendumo iniciatorių auka savo politinei kampanijai finansuoti per kalendorinius metus negali viršyti 20 procentų tokių asmenų paskutinių praėjusių kalendorinių metų deklaruotų metinių pajamų (kai auka teikiama po gegužės 1 dienos) arba užpraeitų kalendorinių metų deklaruotų metinių pajamų (kai auka teikiama iki gegužės 1 dienos) ir deklaruotų turimų lėšų. Nustatyta, kad vieno kandidato ataskaitoje nurodyta, kad priėmė 10 Eur auką iš juridinio asmens (po VRK paklausimo kandidatas analogišką sumą, kaip nepriimtina auką, pervedė į Valstybės biudžetą iš asmeninės sąskaitos), kitas kandidatas savo politinei kampanijai skyrė daugiau nei 20 VMDU asmeninių lėšų.

Didesnės nei 12 Eur aukos politinės kampanijos dalyviams aukoję 916 fizinių asmenų, savo kampanijai finansuoti – 316 (iš 758) vienmandatėse rinkimų apygardose keltų kandidatų. 21 kandidatas skyrė lėšų ne tik savo politinei kampanijai finansuoti, bet ir kaip fizinis asmuo pervedė auką kitam politinės kampanijos dalyviui. 93 fiziniai asmenys aukoję daugiau nei vienam politinės kampanijos dalyviui (daugiausia 1 aukotojas aukoję 11 dalyvių).

Vidutinis fizinio asmens aukos dydis – 718,49 Eur, kandidato lėšų – 2 489,42 Eur.

Nė vienas fizinis asmuo neskyrė didžiausios galimos aukos (10 VMDU, tai yra 13 590 Eur). 10 000 Eur ir daugiau pervedė 4 fiziniai asmenys.

Aukos dydis, Eur	Aukotojų skaičius	Bendra aukų suma, Eur
12,02–50,00	224	8 526,26
50,01–100,00	131	12 386,38
100,01–250,00	139	25 097,23
250,01–500,00	123	50 167,86
501,01–1 000	130	108 280,07
1 001–5 000	156	348 188,86
Daugiau nei 5 000	13	105 490,00

Nepriimtinos aukos

PKFFK įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad draudžiama naudoti politinėms kampanijoms gautas aukas, kurios neatitinka šio įstatymo reikalavimų. Jeigu tokios aukos buvo gautos ir aukotojas yra žinomas, politinės kampanijos išdininkas per 5 darbo dienas nuo tokios aukos gavimo dienos turi auką grąžinti aukotojui, nurodydamas atsisakymo priimti auką priežastis. Jeigu aukotojas per

10 darbo dienų nenustatomas, politinės kampanijos išdininkas auką perveda į valstybės biudžetą. Politinės kampanijos dalyviai nurodė gavę 236 018,46 Eur nepriimtinių aukų, iš kurių 233 892,15 Eur grąžinta aukotojams ir 1 242,31 Eur pervedta į valstybės biudžetą, 884 Eur negrąžinta aukotojui ir nepervesta į valstybės biudžetą.

2020 m. sausio 1 d. įsigaliojo naujos PKFFK įstatymo 12 straipsnio nuostatos dėl nepriimtinių lėšų panaudojimo: *Jeigu nustatoma, kad politinės kampanijos dalyvis priėmė ir panaudojo lėšas ar nepiniginę auką iš kitų, šiame įstatyme nenurodytų, finansavimo šaltinių ar šio įstatymo reikalavimų neatitinkančias aukas, kurių suma viršija mažos aukos sumą, Vyriausioji rinkimų komisija priima sprendimą įpareigoti politinės kampanijos dalyvį panaudotų lėšų ar nepiniginės aukos dydžio sumą per 20 darbo dienų pervesti į valstybės biudžetą, išskyrus atvejus, kai dėl šiurkščių šio įstatymo pažeidimų politinei partijai nebuvo skirti valstybės biudžeto asignavimai (2 dalis), Asmenims, pagal šį įstatymą neturintiems teisės finansuoti politinės kampanijos dalyvių, draudžiama bet kokia forma juos remti (4 dalis).* Vadovaujantis šiomis PKFFK įstatymo 12 straipsnio nuostatomis, 4 politinės kampanijos dalyviai buvo įpareigoti pervesti į valstybės biudžetą 2 371,98 Eur, kadangi buvo pripažinta, kad jų politinės kampanijos išlaidas apmokėjo juridiniai asmenys.

Politinės kampanijos išlaidos

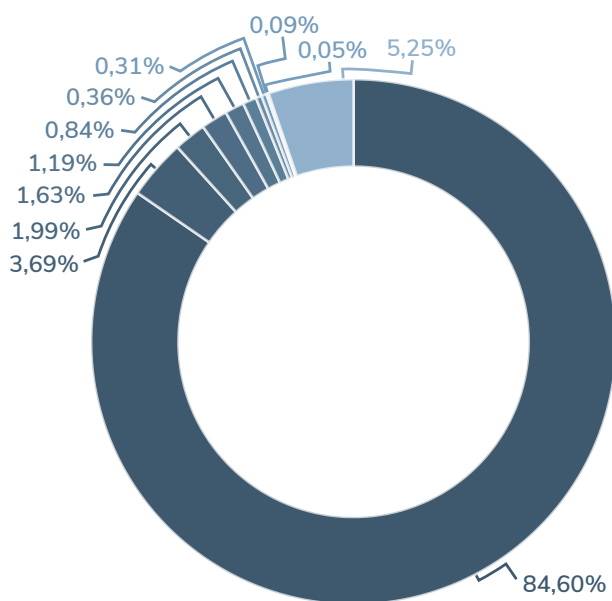
PKFFK įstatyme nurodytos teisėtos išlaidos. PKFFK įstatymo 14 straipsnyje nustatyta, kokios išlaidos pripažįstamos politinės kampanijos išlaidomis ir leistini politinės kampanijos išlaidų dydžiai (toliau – išlaidų limitai).

Išlaidų limitai priklauso nuo rinkėjų skaičiaus rinkimų apygardoje. 2020 m. Seimo rinkimuose išlaidų dydis sudarė nuo 31 000 iki 37 000 Eur vienam kandidatui vienmandatėje rinkimų apygardoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, 43 000 Eur – Pasaulio lietuvių rinkimų apygardoje. Pakartotiniame balsavime dalyvaujančių kandidatų išlaidų dydis didinamas 25 procentais. Kandidatų sąrašų politinės kampanijos išlaidų limitas – 1,2 mln. Eur.

Nenustatyta, kad kuris nors rinkimuose dalyvavęs politinės kampanijos dalyvis (savarankiškas ar atstovaujamas) būtų viršijęs politinės kampanijos išlaidų limitą.

Bendros 2020 m. Seimo rinkimų politinės kampanijos finansavimo ataskaitose nurodytos išlaidos sudaro 9 120 912,12 Eur.

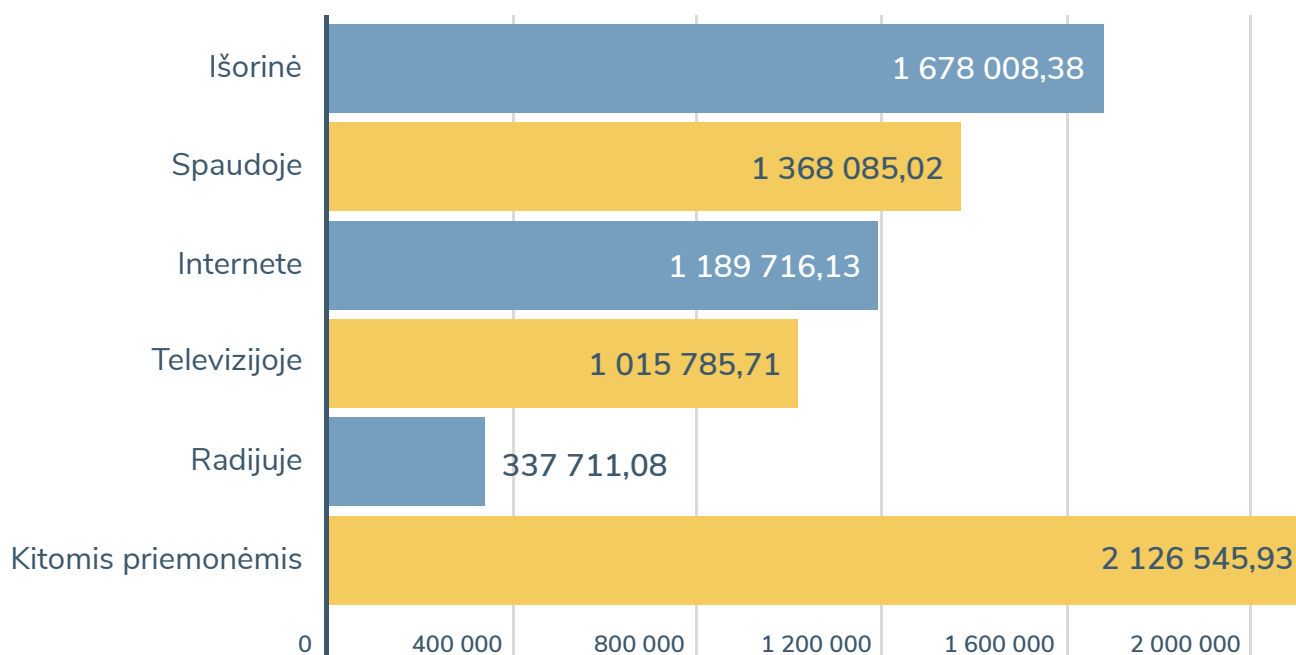
2020 m. Seimo rinkimų politinės kampanijos išlaidos

- Politinei reklamai 7 715 852,25 Eur
- Ne politinės kampanijos laikotarpiu turėtoms išlaidoms, susijusioms su politine kampanija 336 412,37 Eur
- Politinės kampanijos organizavimo, konsultavimo ir mokymo paslaugoms 181 361,75 Eur
- Nekilnojamųjų ar kilnojamųjų daiktų, reikalingų vykdančiam politinę kampaniją, nuomai 149 092,99 Eur
- Politinės kampanijos savanorių, politinės partijos ar kandidato atstovų rinkimams ar rinkimų (referendumo) stebėtojų ryšiui, maitinimui, apgyvendinimui ir transportui 108 914,02 Eur
- Politinės kampanijos išdininko atlyginimui ir funkcijoms vykdyti 76 755,63 Eur
- Politinės kampanijos audito įmonei 32 678,00 Eur
- Politinei kampanijai naudojamoms transporto priemonėms nuomoti, eksploatuoti 28 469,78 Eur
- Teisinėms paslaugoms 8 132,55 Eur
- Pretendento, kandidato kelionėms (transporto ir apgyvendinimo išlaidoms) į rinkimų apygardą 4 188,34 Eur
- Kitoms išlaidoms 479 054,44 Eur

Daugiausia lėšų (7 715 852,25 Eur, t. y. beveik 85 proc.) išleista politinei reklamai.

2020 m. Seimo rinkimų išlaidos politinei reklamai (Eur)

Išlaidos politinei reklamai pagal kandidatus, kandidatų sąrašus kėlusias organizacijas

Eil. Nr.	Iškėlė	Išorinė	Spaudoje	Internete	Televizijoje	Radijuje	Kitomis priemonėmis	Išlaidos reklamai iš viso
1	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga (1/67)	395 208,74	346 919,02	121 325,25	71 404,08	46 267,13	642 358,04	1 623 482,26
2	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai (68/2)	317 145,31	215 129,58	195 629,58	172 856,65	43 964,96	432 092,90	1 376 818,98
3	Darbo partija (68/1)	262 037,91	173 724,40	319 815,05	216 959,35	38 729,67	144 293,99	1 155 560,37
4	Lietuvos socialdemokratų partija (72/2)	172 288,42	163 233,28	84 397,93	93 416,46	98 985,56	244 343,80	856 665,45
5	Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis (47/25)	167 100,43	67 016,92	118 639,40	128 531,26	11 528,16	124 204,25	617 020,42
6	Lietuvos socialdemokratų darbo partija (1/65)	18 406,57	90 256,66	112 376,24	151 207,02	10 944,90	107 931,89	491 123,28
7	Lietuvos lenkų rinkimų akcija-Krikščioniškų šeimų sąjunga (1/35)	104 946,52	102 134,21	21 343,47	88 872,44	6 489,40	74 256,74	398 042,78
8	Laisvės partija (3/33)	42 748,72	7 204,49	108 526,11	12 938,83	6 594,58	41 566,17	219 578,90
9	Lietuvos žaliųjų partija (1/56)	71 915,10	17 548,89	43 066,97	23 368,91	0,00	61 319,32	217 219,19
10	Centro partija-tautininkai (2/36)	36 351,42	25 906,10	12 332,17	45 484,42	46 959,60	29 139,21	196 172,92
11	Partija „Laisvė ir teisingumas“ (26/14)	22 534,54	35 040,78	18 893,15	3 757,40	4 230,23	76 090,97	160 547,07
12	Išsikėlę kandidatai (22/0)	24 253,02	57 563,69	8 769,04	342,00	338,80	18 367,48	109 634,03
13	Krikščionių sąjunga (1/61)	15 476,52	19 844,37	4 142,27	2 582,98	11 235,10	65 465,13	118 746,37

Eil. Nr.	Iškėlė	Išorinė	Spaudoje	Internetė	Televizijoje	Radijuje	Kitomis priemonėmis	Išlaidos reklamai iš viso
14	Partija LIETUVA – VISŲ (1/23)	1 051,59	3 861,98	8 142,64	2 890,40	4 658,25	56 340,76	76 945,62
15	Nacionalinis susivienijimas (1/24)	17 151,95	30 193,45	7 185,37	750,01	4 927,49	0,00	60 208,27
16	KARTŲ SOLIDARUMO SAJUNGA – SANTALKA LIETUVAI (6/3)	8 071,26	12 507,20	2 461,10	423,50	1 857,25	2 933,71	28 254,02
17	„Drąsos kelias“ politinė partija (1/5)	0,00	0,00	2 307,73	0,00	0,00	4 583,17	6 890,90
18	Politinė partija „Lietuvos sąrašas“ (1/1)	901,45	0,00	309,54	0,00	0,00	0,00	1 210,99
19	Lietuvos liaudies partija 9 (1/7)	247,09	0,00	0,00	0,00	0,00	1 161,60	1 408,69
20	Pretendentai į kandidatus (4/0)	171,82	0,00	53,12	0,00	0,00	96,80	321,74
21	Lietuvių tautininkų ir respublikonų sąjunga (1/0)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
22	Kovotojų už Lietuvą sąjunga (1/0)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
23	Partija „Jaunoji Lietuva“ (1/0)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
24	Politinė partija Rusų aljansas (1/0)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Iš viso (332/460)		1 678 008,38	1 368 085,02	1 189 716,13	1 015 785,71	337 711,08	2 126 545,93	7 715 852,25

Politinės kampanijos išlaidų registravimas ir viešinimas

2020 m. sausio 1 d. įsigaliojo PKFFK įstatymo pakeitimo įstatymas, kuriame numatyta, kad ne tik pajamos, bet ir išlaidos turi būti registruojamos per 10 darbo dienų, taip pat politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraščiai turi būti viešiniami (pagal anksčiau galiojusias PKFFK įstatymo nuostatas detali informacija buvo skelbiama tik apie pajamas, išlaidos buvo skelbiamos tik pagal išlaidų grupes).

Išlaidos vidutiniškai registruotos per 12,89 darbo dienas. Iki rinkimų dienos registruota – 60,94 proc. visų politinės kampanijos išlaidų, iki pakartotinio balsavimo – 75,45 proc. Tai yra gerokai greičiau nei ankstesniuose rinkimuose, pvz., 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimuose išlaidos registruotos vidutiniškai per 20,60 darbo dienas, iki rinkimų dienos registruota 40,17 proc. visų išlaidų, o iki pakartotinio balsavimo – 54,68 proc.

Išlaidų registravimo termino numatymas PKFFK įstatyme leidžia efektyviau vykdyti politinės kampanijos finansavimo stebėseną, o kartu skelbiant internete finansavimo apskaitos žiniaraščius rinkėjams suteikiama galimybė geriau susipažinti su politinės kampanijos dalyvių finansavimu iki rinkimų dienos.

Politinės kampanijos skolos įsipareigojimai

42 savarankiški politinės kampanijos dalyviai (10 politinių partijų ir 32 kandidatai) nurodė turintys su politine kampanija susijusių skolos įsipareigojimų. Skolos įsipareigojimai sudaro nuo 0,04 iki 34,97 proc. išlaidų limitu. 5 dalyviai jau informavo VRK, kad padengė dalį skolos įsipareigojimų, dar 5 – visus.

Bendra politinės kampanijos finansavimo ataskaitose nurodytų skolos įsipareigojimų suma sudaro 924 055,63 Eur, t. y. 10,13 proc. visų politinės kampanijos išlaidų.

Atskaitomybė

PKFFK įstatyme numatyti 2 politinės kampanijos finansavimo ataskaitų ir pajamas bei išlaidas pagrindžiančių dokumentų pateikimo VRK terminai, priklausomai nuo per politinę kampaniją gautų pajamų.

Pagal PKFFK įstatymo 17 straipsnį politinės kampanijos išdininkas VRK pateikia politinės kampanijos finansavimo ataskaitą:

1) ne vėliau kaip per 25 kalendorines dienas nuo rinkimų (pakartotinių rinkimų) galutinių rezultatų paskelbimo dienos, jeigu politinės kampanijos dalyvis per politinę kampaniją gavo mažesnę kaip 70 VMDU dydžio pajamų sumą, tai yra 95 130 Eur;

2) ne vėliau kaip per 85 kalendorines dienas nuo rinkimų (pakartotinių rinkimų) galutinių rezultatų paskelbimo dienos, kartu su auditoriaus ataskaita dėl pastebėtų faktų, jeigu politinės kampanijos dalyvis per politinę kampaniją gavęs didesnę kaip 70 VMDU dydžio pajamų sumą, tai yra 95 130 Eur.

Kartu teikiami ir pajamas bei išlaidas pagrindžiantys dokumentai.

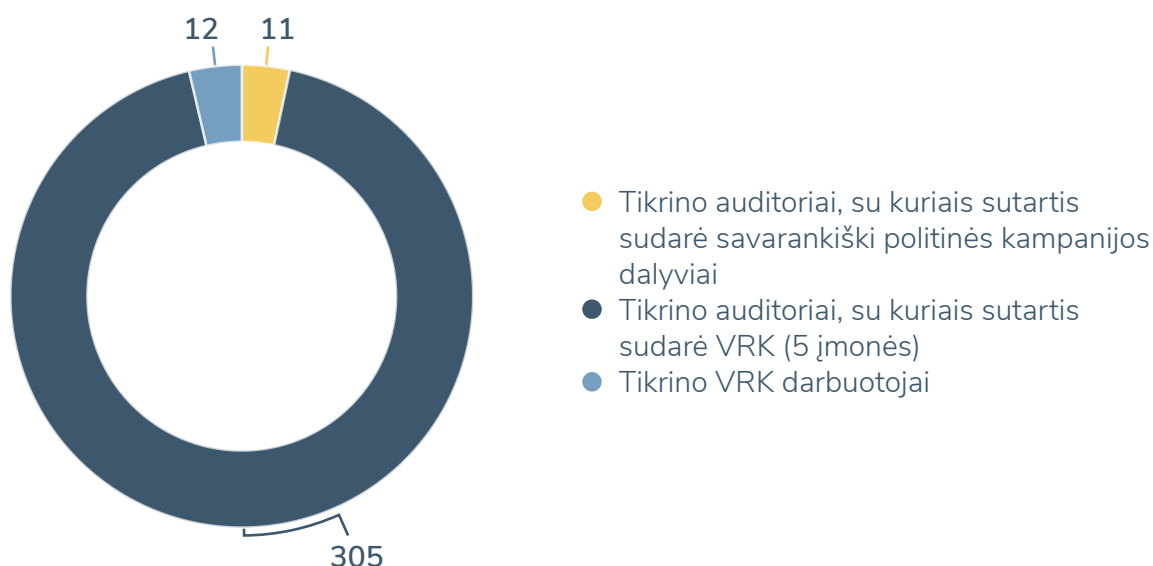
Politinės kampanijos finansavimo ataskaitų bei išlaidas ir pajamas pagrindžiančių dokumentų pateikimas laiku yra viena iš rinkimų užstato grąžinimo sąlygų. Rinkimų įstatymuose numatytas ir trumpesnis dokumentų pateikimo terminas, siekiant anksčiau susigrąžinti rinkimų užstatą, tai yra ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo rinkimų galutinių rezultatų oficialaus paskelbimo.

Per 10 darbo dienų nuo rinkimų rezultatų paskelbimo (iki 2020 m. lapkričio 10 d.) gauta 111 politinės kampanijos finansavimo ataskaitų su pajamas ir išlaidas pagrindžiančiais dokumentais. Per 25 dienas turėjo pateikti dar 210 dalyvių, pateikė 206 (2 dalyviai patvirtino Vyriausiosios rinkimų komisijos informacinėje sistemoje (VRKIS), 2 partijos, nedalyvavusios rinkimuose, nepateikė nieko). Iki 2021 m. sausio 25 d. turėjo pateikti 11 dalyvių, pateikė visi.

Politinės kampanijos finansavimo ataskaitų patikrinimas

PKFFK įstatymo 20 straipsnyje nustatyta, kad savarankiškų politinės kampanijos dalyvių, per politinę kampaniją gavusių mažesnę kaip 70 VMDU dydžio pajamų sumą, tai yra iki 95 130 Eur, politinės kampanijos finansavimo ataskaitų patikrinimą organizuoja VRK. Savarankiški politinės kampanijos dalyviai, gavę daugiau pajamų, patys privalo sudaryti sutartis dėl politinės kampanijos finansavimo ataskaitų patikrinimo ir VRK pateikti Auditoriaus ataskaitą dėl pastebėtų faktų.

Politinės kampanijos dalyvių pasiskirstymas pagal ataskaitų patikrinimo subjektus

Iš 316 dalyvių, 237 auditorių ataskaitose dėl pastebėtų faktų nurodyti pastebėjimai, 79 dalyviams auditoriai pastabų neturėjo. Auditorių ataskaitos dėl pastebėtų faktų skelbiamos VRK interneto svetainėje. Dalyvių pateiktos politinės kampanijos finansavimo ataskaitos ir auditorių pastebėjimai šiuo metu dar nagrinėjami.

Politinės kampanijos išlaidų išsamumas

Šiuo metu yra lyginami 2020 m. Seimo rinkimų politinės kampanijos dalyvių duomenys iš trijų šaltinių (politinės kampanijos dalyvio, viešosios informacijos rengėjų ar skleidėjų, politinės reklamos stebėsenos) apie paskleistą politinę reklamą. Nustačius neatitikimų lyginant duomenis ir remiantis stebėsenos duomenimis, atliktų tyrimų pagrindu VRK sprendimais papildytos 15 dalyvių (9 682,35 Eur išlaidų), pačių dalyvių prašymų pavėluotai gavus sąskaitas – 13 dalyvių (3 843,77 Eur išlaidų) politinės kampanijos finansavimo ataskaitos.

Nagrinėjant gautus skundus ar pranešimus, VRK sprendimais papildytos 23 politinės kampanijos dalyvių (20 048,55 Eur išlaidų ir 3 834,25 Eur pajamų) politinės kampanijos finansavimo ataskaitos.

Švietimas ir informavimas

Rinkimų dalyvių mokymai

Rinkimus organizavo ir vykdė per 14 tūkst. įvairų išsilavinimą įgijusių rinkimų komisijų narių, iš kurių vidutiniškai apie 35 proc. rinkimuose dirbo pirmą kartą. Turint omeny, kad rinkimų organizatoriams teko susidurti su COVID-19 pandemijos iššūkiu, be to, paskutinis Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo pakeitimas buvo priimtas 2020 m. birželio 30 d., kurį lydėjo ir VRK informacinės sistemos pakeitimai, o apygardų rinkimų komisijos sudaromos likus 95 dienoms iki rinkimų, apylinkių rinkimų komisijos – 65 dienos iki rinkimų, VRK teko sudėtingas iššūkis – užtikrinti rinkimų organizatorių tinkamą pasiruošimą per labai trumpą laiką ir sudėtingomis sąlygomis.

VRK, rengdamasi 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimams, organizavo mokymus įvairiems rinkimų dalyviams: apygardų ir apylinkių rinkimų komisijų nariams, kandidatų ir jų sąrašų atstovams, politinėms partijoms, už politinių partijų apskaitą atsakingiems asmenims, visuomenės informavimo priemonių atstovams, rinkimų stebėtojams, rinkėjams ir t. t.

Organizuotus mokymus galima suskirstyti pagal temas: 1) įvadiniai mokymai apie rinkimus; 2) VRK informacinės sistemos naudotojų mokymai; 3) politinės reklamos mokymai; 4) antikorupciniai; 5) rinkimų organizavimo klausimais; 6) saugumo priemonių COVID-19 pandemijos metu naudojimo ir t. t.

Rinkimų dalyvių mokymai vyko naudojant skirtingus mokymų metodus. Dalis mokymų vyko klasėse, dalis – nuotoliniu būdu (kad mokymų dalyviai galėtų paskaitos įrašus peržiūrėti jiems patogiu metu, o jiems rūpimus klausimus iš anksto galėtų pateikti mokymų organizatoriams), trečia dalis – derinant pirmą ir antrą metodus, kita dalis – mokomųjų filmukų ar kitų vizualinių sprendimų pagalba organizuojant mokymus savarankiškai. Vis tik, atsižvelgiant į tai, kad rinkimai buvo organizuojami pasaulinės pandemijos sąlygomis, dauguma mokymų buvo nuotoliniai.

VRK organizuotuose mokymuose buvo naudota skirtingos formos mokomoji medžiaga: 1) mokomieji filmukai; 2) mokomieji plakatai, lankstinukai, atmintinės ir t. t.; 3) rinkimų organizatoriaus knyga (svarbiausių teisės aktų rinkinys); 4) instrukcijų rinkinys; 5) paskaitos; 6) konsultacijos telefonu ir elektroniniu paštu; 7) pratybos ir t. t.

Be to, siekiant užtikrinti tinkamą apygardų ir apylinkių rinkimų komisijų narių pasirengimą, 2020 m. buvo organizuotos dvi – išankstinio balsavimo ir rinkimų dienos – repeticijos. Jų metu tiek apygardų ir apylinkių rinkimų komisijų nariai, tiek Lietuvos Respublikos ambasadų ir konsulinių įstaigų balsavimo komisijų nariai turėjo atlikti VRK parengtose užduotyse numatytas išankstinio balsavimo ir rinkimų dienos operacijas ir veiksmus VRK informacinėje sistemoje.

Absoliuti dauguma repeticijų dalyvių tinkamai suprato jiems mokymų metu išdėstytą informaciją, kadangi nustatytu laiku ir tinkamai atliko jiems pavestas užduotis.

Data	Mokymų tipas (nuotoliniai/ tiesioginiai)	Tikslinė grupė	Mokymų pavadinimas
Iki 2020 m. liepos 14 d.	Tiesioginiai	Apygardų rinkimų komisijų pirmininkai ir nariai	Įvadiniai mokymai
2020 m. liepos 17 d.	Nuotoliniai	Apygardų rinkimų komisijų pirmininkai ir buhalteriai	Skaidrus ir atsakingas rinkimų finansų tvarkymas
2020 m. rugpjūčio 4 d.	Tiesioginiai	Apygardų rinkimų komisijų nariai	Skaidri politinė kampanija (Šiauliai)

Data	Mokymų tipas (nuotoliniai/ tiesioginiai)	Tikslinė grupė	Mokymų pavadinimas
2020 m. rugpjūčio 7 d.	Tiesioginiai	Apygardų rinkimų komisijų nariai	Skaidri politinė kampanija (Vilnius)
2020 m. rugpjūčio 18 d.	Tiesioginiai	Apygardų rinkimų komisijų nariai	Skaidri politinė kampanija (Panevėžys)
2020 m. rugpjūčio 21 d.	Tiesioginiai	Apygardų rinkimų komisijų nariai	Skaidri politinė kampanija (Kaune)
2020 m. rugpjūčio 25 d.	Tiesioginiai	Apygardų rinkimų komisijų nariai	Skaidri politinė kampanija (Klaipėda)
2020 m. rugpjūčio 28 d.	Tiesioginiai	Apygardų rinkimų komisijų nariai	Skaidri politinė kampanija (Marijampolė)
2020 m. rugsėjo 1–11 d.	Tiesioginiai	Apylinkių rinkimų komisijų nariai	VRK IS galimybės ir funkcionalumai užtikrinant skaidrų rinkimų procesą
2020 m. rugsėjo 25–28 d.	Nuotoliniai	Apygardų rinkimų komisijų ir apylinkių rinkimų komisijų nariai ir informatikai	Išankstinio balsavimo repeticija
2020 m. rugsėjo 23 d.	Nuotoliniai	Apygardų ir apylinkių rinkimų komisijų nariai	Mokymai rinkimų komisijų nariams rinkimų organizavimo COVID-19 metu klausimams aptarti
2020 m. rugsėjo 25 d.	Nuotoliniai	Apygardų ir apylinkių rinkimų komisijų nariai	Mokymai rinkimų komisijų nariams rinkimų organizavimo COVID-19 metu klausimams aptarti
2020 m. spalio 1 d.	Nuotoliniai	Apygardų ir apylinkių rinkimų komisijų nariai	Mokymai rinkimų komisijų nariams rinkimų organizavimo COVID-19 metu klausimams aptarti
2020 m. spalio 2–4 d.	Nuotoliniai	Apygardų rinkimų komisijų ir apylinkių rinkimų komisijų nariai ir informatikai	Generalinė rinkimų dienos repeticija
2020 m. balandžio 3 d.	Nuotoliniai	Politinės kampanijos dalyvių išdininkai	Skaidrus ir atsakingas rinkimų finansų tvarkymas
2020 m. birželio 12 d.	Nuotoliniai	Viešosios informacijos rengėjai, skleidėjai	Skaidri rinkimų kampanija: politinė reklama ir jos žymėjimas

Data	Mokymų tipas (nuotoliniai/ tiesioginiai)	Tikslinė grupė	Mokymų pavadinimas
2020 m. liepos 3 d.	Nuotoliniai	Politinių partijų, kandidatų atstovai ir kandidatai	Partijų ir kandidatų atstovų mokymai
2020 m. rugsėjis 28 d.	Nuotoliniai	Rinkėjai su negalia	Rinkėjų su negalia teisių užtikrinimas rinkimuose
2020 m. rugsėjo 28 d.	Nuotoliniai	Rinkimų stebėtojai	Skaidrus rinkimų procesas
2020 m. rugsėjo 28 d.	Nuotoliniai	Rinkėjai	Rinkimai kiekvienam
2020 m. spalio 1 d.	Nuotoliniai	Rinkimų savanoriai	Sklandus rinkimų procesas
2020 m. spalio 9 d.	Nuotoliniai	Politinės kampanijos dalyviai	Mokymai politinės kampanijos dalyviams apie kibernetinę higieną

Suorganizuotos šios spaudos konferencijos ir vieši renginiai:

2020 m. liepos 9 d. Neformali tarpinstitucinė diskusija, skirta aptarti 2020 m. birželio 30 d. priimtus Seimo rinkimų įstatymo pataisoms, numatančioms internetinį balsavimą užsienyje balsuojantiems bei saviizoliacijoje Lietuvoje esantiems rinkėjams.

2020 m. rugsėjo 8–9 d. VRK, bendradarbiaudama su naujienų agentūra „Baltic News Service“ (BNS), organizavo politinių partijų, dalyvausiančių 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimuose, spaudos konferencijas, skirtas visoms politinėms partijoms pristatyti savo rinkimų programas.

2020 m. rugsėjo 23 d. VRK iniciatyva surengtas ir visuomenei tiesiogiai transliuotas viešas pasitarimas aptarti pasirengimo darbus siekiant užtikrinti sklandų Seimo rinkimų organizavimą. Pasitarime dalyvavo Lietuvos policijos generalinis komisaras Renatas Požėla ir visuomeninės organizacijos „Baltosios pirštinės“ vadovė Marija Šaraitė.

2020 m. rugsėjo 30 d. VRK iniciatyva surengta ir tiesiogiai transliuota spaudos konferencija apie pasirengimą Seimo rinkimams. Konferencijoje dalyvavo Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos vyriausioji epidemiologė Loreta Ašoklienė ir Lietuvos negalios organizacijų forumo atstovė Ginta Žemaitaitytė.

2020 m. spalio 11 d. (sekmadienį) 10 val., 15 val., 20 val. ir 24 val. VRK organizavo spaudos konferencijas.

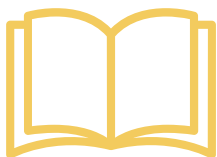
2020 m. spalio 12 d. (pirmadienį) 12 val. vyko spaudos konferencija Lietuvos Respublikos Seimo Spaudos konferencijų salėje.

2020 m. spalio 25 d. (sekmadienį) 10 val., 15 val., 20 val. ir 23 val. VRK organizavo spaudos konferencijas.

2020 m. spalio 26 d. (pirmadienį) 12 val. vyko spaudos konferencija Lietuvos Respublikos Seimo Spaudos konferencijų salėje.

Visos spaudos konferencijos buvo verčiamos į gestų kalbą.

Visuomenės informavimo projektai

**SPAUSDINTA
INFORMACIJA**

**LAIKRAŠČIAI IR
ŽURNALAI**

RENGINIAI

**VIEŠASIS
TRANSPORTAS**

**ATVIROS MIESTŲ
ERDVĖS**

**SOCIALINIAI
TINKLAI**

**RADIJAS IR
TELEVIZIJA**

INTERNETAS

**PREKYBOS
CENTRAI**

**KINO
TEATRAI**

VRK, siekdama informuoti rinkėjus apie 2020 m. vykstančius Lietuvos Respublikos Seimo rinkimus, naudojo skirtingais komunikacijos kanalais.

Tradicškai pati svarbiausia informacija apie rinkimus buvo spausdinama įvairių plakatų, lankstinukų, leidinių formatu ir apylinkių rinkimų komisijų platinama rinkėjams.

Buvo organizuoti kandidatų ir jų sąrašų debatai. Per mažiau nei mėnesį VŠĮ Lietuvos radijas ir televizija ir Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka atrinkti paslaugų teikėjai sukūrė daugiau kaip 300 kandidatų diskusijų laidų. Visos diskusijų programos buvo verčiamos į gestų kalbą. Be to, dėl pasaulinės pandemijos pirmą kartą buvo sudarytos galimybės kandidatams nuotoliniu būdu dalyvauti diskusijų programose.

Siekiant supažindinti rinkėjus su rinkimų procedūrų naujovėmis, rinkimų rezultatais, buvo organizuojamos spaudos konferencijos. Jos buvo transliuojamos tiesiogiai internetu, verčiamos į gestų kalbą.

Parengti informaciniai vaizdo ir garso klipai, kuriuos visuomenės informavimo priemonės transliavo neatlygintinai. Visi vaizdo klipai buvo titruoti ir išversti į gestų kalbą.

Buvo organizuotos socialinės akcijos „Aš balsavau“, „Pagauk rinkimų troleibusą“ ir pan. Šios socialinės akcijos buvo nukreiptos į jaunąjį rinkėją. Siekiant rinkėjams rinkimus padaryti prieinamus ir labiau suprantamus, organizuoti lavinamieji žaidimai-viktorinos apie rinkimus mėnesį prieš rinkimus „Labas rytas, Lietuva“ laidos metu, kuri rodoma per LRT televiziją.

Informacija apie rinkimus buvo skleidžiama viešajame transporte. Didžiųjų Lietuvos miestų autobusuose ir troleibusuose buvo transliuojami informaciniai vaizdo siužetai apie vyksiančius rinkimus. Ant didžiųjų miestų autobusų ir troleibusų galinių dalių buvo skelbiama išorinė reklama apie vykstančius rinkimus.

Buvo organizuotas informacijos apie rinkimus skelbimas viešosiose miesto erdvėse: miestų lauko ekranuose, reklamai skirtuose stenduose, virš judriausių miestų gatvių ties sankryžomis, kai kuriose savivaldybėse ir ligoninėse esančiuose ekranuose.

Svarbiausia informacija apie rinkimus buvo pritaikyta ir pažeidžiamiausioms visuomenės grupėms: išversta į gestų kalbą, atspausdinta Brailio raštu, įgarsinta regėjimo negalią turintiems rinkėjams, parengta lengvo skaitymo „easy to read“ metodu, skirtu sutrikusio intelekto žmonėms, išversta į tautinių mažumų – lenkų ir rusų – kalbas (išleisti specialūs laikraščiai „Kurier Wileński“ ir „Litovskij Kurjer“ priedai).

Šiais metais rinkimus organizuojant pasaulinės pandemijos akivaizdoje buvo skiriamas ypatingas dėmesys rinkėjų informavimui apie saugų dalyvavimą rinkimuose. Vyriausioji rinkimų komisija organizavo informacinę kampaniją rinkėjams, informuojančią apie saugų dalyvavimą rinkimuose. Ši informacija rinkėjams buvo platinama įvairiais komunikacijos kanalais:

- 1) nacionaliniuose, regioniniuose radijuose ir televizijose bei regioninės spaudos leidiniuose;
- 2) lauko ekranuose;
- 3) keturių didžiausių interneto portalų (delfi.lt, 15min.lt, TV3.lt ir lrytas.lt) informacinėse reklamjuostėse (baneriuose);
- 4) prekybos centrų (Maxima, IKI ir kt.) radijo eteriuose ir ekranuose prie kasų;
- 5) kino teatruose („Pasaka“, „Minija“, „Spindulys“, „Garsas“ ir t. t.);
- 6) valstybės ir savivaldybių institucijų televizorių ekranuose, interneto svetainėse ir socialinių tinklų paskyrose;
- 7) viešojo transporto ekranuose;
- 8) socialiuose tinkluose (Facebook, Instagram, YouTube).

Vyriausioji rinkimų komisija paruošė:

vaizdo klipus, instruktuojančius rinkėjus apie atvykimą į balsavimo vietas su rinkėjo rinkiniu rinkimams: asmens tapatybę patvirtinančiu dokumentu, veido kauke ir asmeniniu rašikliu; apie saugų balsavimą rinkimuose ir balsavimo galimybes rinkėjams, esantiems saviizoliacijoje (balsavimą namuose ir balsavimą neišlipant iš automobilio specialiuosiuose balsavimo punktuose);

garso klipą, primenantį apie socialinės distancijos laikymąsi;

vaizdo filmukus, kuriuose žymūs Lietuvos Respublikos žmonės (Beata Nicholson, Vytenis Pauliukaitis, Merūnas Vitulskis ir Algirtas Toliatas) ragina ateiti į rinkimus ir balsuoti saugiai pandemijos metu;

reklamjuostes (banerius), primenančias rinkėjams apie rinkėjo rinkinį rinkimams.

VRK visa aktuali informacija apie rinkimus dalijosi savo socialiniuose tinkluose: Facebook ir YouTube.

Elektroninių paslaugų teikimas rinkimų dalyviams

Vyriausiosios rinkimų komisijos informacinė sistema

Vyriausiosios rinkimų komisijos informacinė sistema (toliau – VRKIS) yra skirta rinkimų ir referendumų organizavimui, rinkimų kandidatų, rinkėjų balsavimo ir politinių partijų finansavimo duomenims, dokumentams tvarkyti ir publikuoti.

VRKIS sukurta remiantis principais:

- Konfidencialumas – naudotojams turi būti prieinama tik jiems skirta informacija;
- Vientisumas – informacija ir jos šaltinis turi būti apsaugoti nuo bet kokio klaidingo ar nesankcionuoto pakeitimo;
- Prieinamumas – sankcionuoti naudotojai turi turėti galimybę pasiekti informaciją, kai jos reikia.

VRKIS pasižymi dideliu apdorojamų ir saugomų duomenų kiekiu, aukštu tarpusavio integravimo laipsniu ir greitaveikos bei saugumo reikalavimais. Visa tai sudarė sąlygas sklandžiam 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų organizavimui.

VRKIS sukurta rinkimų informacijos, politinės kampanijos bei politinių partijų finansavimo kontrolės informacijos tvarkymui ir pritaikyta naudoti Lietuvos Respublikos Seimo rinkimams, savivaldybių

tarybų rinkimams, Respublikos Prezidento rinkimams, rinkimams į Europos Parlamentą ir referendumams organizuoti ir vykdyti. Pirmą kartą sistema VRKIS naudota organizuojant 2016 m. Seimo rinkimus. Toliau vystant VRKIS buvo nuosekliai plėtojamos praktikoje pasiteisinusios rinkimų organizavimo programinės priemonės: žymėti atvykusius balsuoti rinkėjus, galimybė rinkėjams rinkimų apygardos ribose balsuoti bet kurioje rinkimų apylinkėje, gauti visų balsavusiųjų iki rinkimų dienos rinkėjų sąrašą, apygardoms planuoti rinkimų biuletenių poreikius specialiuose paštuose; vykdyti kandidatų pirmumo balsų ir reitingo balsų skaičiavimą ir kontrolę.

VRKIS – integrali ir vieninga informacinė sistema, suderinta su portalu „Rinkėjo puslapis“. Portale „Rinkėjo puslapis“ (www.rinkejopuslapis.lt) galima naudotis įvairiomis elektroninėmis paslaugomis, skirtomis rinkėjams, rinkimų organizatoriams ir kandidatams: rinkėjo rinkimų apylinkės ir rinkimų apygardos paieška; informacinės kortelės rinkėjui spausdinimas; pasirašymas remiant kandidato iškėlimą; elektroninių rinkimų dalyvio dokumentų pateikimas; pažymų užsakymas ir gavimas; prašymų balsuoti namuose ar kitoje rinkimų apylinkėje pateikimas; rinkėjų sąrašų tvarkymas iki rinkimų dienos ir atvykusių balsuoti rinkėjų žymėjimas rinkimų dieną; įstaigų, kuriose bus sudaromi specialūs balsavimo punktai ir vykdomas išankstinis balsavimas, sąrašo sudarymas; rinkėjų, turinčių teisę balsuoti specialiuose balsavimo punktuose, sąrašo sudarymas; vardinio išankstinio balsavimo lakšto spausdinimas ir kiti funkcionalumai. Portale aktyviai registravosi rinkėjai, esantys užsienyje ir norintys balsuoti Lietuvos diplomatinėse atstovybėse ir konsulinėse įstaigose.

Organizuojant rinkimų komisijų darbą, kovojant su įvairiomis korupcijos apraiškomis, išankstinio balsavimo metu buvo naudojamas privalomasis dokumentas – išankstinis balsavimo lakštas. Tai dokumentas, kuris rinkėjui, balsuojančiam ne rinkimų dieną, atspausdinamas rinkimų komisijos iš VRKIS. Balsų skaičiavimo protokolų duomenims perduoti buvo naudojamas Rinkimų dienos vedlys. Naudojantis Rinkimų dienos vedliu, sudaroma galimybė apygardos rinkimų komisijai stebėti savo apygardos rinkimų apylinkių balsų skaičiavimo protokolų pildymo eigą, sudaryti ir atspausdinti apygardos balsų skaičiavimo protokolus bei organizuoti ir vykdyti pirmumo balsų perskaičiavimą, taip pat nustatyti, ar internetu perduoti balsų skaičiavimo protokolų duomenys atitinka komisijos narių bei stebėtojų pasirašytus ir apygardos rinkimų komisijai perduotų protokolų duomenis. Be to, naudojantis Rinkimų dienos vedliu buvo tvarkoma balsavimo biuletenių apskaita, registruojami rinkimų stebėtojai, skaičiuojami pirmumo balsai.

Vyriausiosios rinkimų komisijos informacinės sistemos funkcionalumas

2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų metu apygardų ir apylinkių rinkimų komisijos naudojo VRKIS posistemes, skirtas darbui su rinkėjų sąrašais, darbo laiko apskaita ir balsų skaičiavimo protokolų duomenų perdavimu. Pradėdami darbą VRKIS vartotojai turėjo susipažinti su asmens duomenų tvarkymo taisyklėmis ir įsipareigoti jų laikytis. Kontrolei užtikrinti VRKIS fiksavo duomenų tvarkymo veiksmus (įrašymą ar pakeitimą), taip pat kas ir kada juos atliko. Visos rinkimų apylinkėms ir apygardoms skirtos VRKIS posistemės buvo pasiekiamos adresu: <https://org.rinkejopuslapis.lt>. Prisijungimas prie portalo „Rinkėjo puslapis“ dalies, skirtos rinkimų organizatoriams, realizuotas per Elektroninius valdžios vartus, kur asmens tapatybei nustatyti naudojama elektroninė bankininkystė, elektroninis parašas, mobilusis parašas, asmens tapatybės kortelė ir kiti asmens tapatybės nustatymo būdai. Pateikiamas trumpas VRKIS posistemių aprašymas ir pagrindinių funkcijų pristatymas.

Rinkimų dienos vedlys (VRKIS Rinkimų dienos duomenų perdavimo posistemė)

VRKIS Rinkimų dienos duomenų perdavimo posistemė (toliau – Vedlys) sudaro galimybę apygardų, apylinkių rinkimų komisijų nariams pildyti balsų skaičiavimo protokolus ir suvestus duomenis perduoti VRK. Apygardų ir apylinkių rinkimų komisijų teisių tvarkyti duomenis sąrašas pateikiamas 1 lentelėje.

1 lentelė. Vedlio funkcionalumas apygardų ir apylinkių rinkimų komisijose

Apylinkės rinkimų komisijos tvarkomi savo rinkimų apylinkės duomenys (pirmininkas, nariai)	Apygardos rinkimų komisijos tvarkomi savo rinkimų apygardos ir savų rinkimų apylinkių duomenys (pirmininkas, nariai, darbuotojai)
<ul style="list-style-type: none"> rinkimų biuletenių išdavimo komisijos nariams ir grąžinimo apskaita, rinkimų stebėtojų atvykimo į balsavimo patalpą ir išvykimo iš jos registravimas, balsų skaičiavimo protokolų surašymas, atspausdinimas ir perdavimas apygardos rinkimų komisijai ir VRK. 	<ul style="list-style-type: none"> rinkimų apylinkių balsų skaičiavimo protokolų pildymo eigos stebėjimas ir kontrolė, apygardos balsų skaičiavimo protokolų sudarymas ir atspausdinimas, pirmumo balsų perskaičiavimo organizavimas ir vykdymas, internetu perduotų balsų skaičiavimo protokolo duomenų patikrinimas ir patvirtinimas, kad duomenys atitinka komisijos narių bei stebėtojų pasirašytus ir apygardos rinkimų komisijai perduotų protokolų duomenis.

DTS (Darbo užmokestis, tabeliai ir sąmatos)

Darbo užmokesčio, tabelių ir sąmatų posistemė sukurta palengvinti darbuotojų priėmimo į darbą, atleidimo iš darbo kontrolę, planuoti apylinkėms skirtas lėšas ir daugelį kitų reikalingų funkcionalumų.

2 lentelė. DTS funkcionalumas apygardų ir apylinkių rinkimų komisijose

Apylinkės rinkimų komisijos tvarkomi savo rinkimų apylinkės duomenys (pirmininkas, nariai)	Apygardos rinkimų komisijos tvarkomi savos rinkimų apygardos ir savų rinkimų apylinkių duomenys (pirmininkas, nariai, darbuotojai)
<p>Darbo laiko apskaita:</p> <ul style="list-style-type: none"> apylinkės rinkimų komisijos narių darbo pradžios (priesaikos davimo) datos ir pabaigos datos įvedimas ir perdavimas, apylinkės darbo laiko apskaitos žiniaraščio pildymas ir perdavimas, susipažinimas su rinkimų apylinkės darbo užmokesčio fondo duomenimis. 	<p>Darbo laiko apskaita:</p> <ul style="list-style-type: none"> rinkimų apylinkių darbo su DTS duomenimis kontrolė: ar įvesti rinkimų komisijos narių banko sąskaitų numeriai, ar nurodytos komisijos narių darbo pradžios data ir pabaigos data, kaip pildomi apylinkės darbo laiko apskaitos žiniaraščiai, lėšų, skiriamų apylinkių rinkimų komisijoms, planavimas, apygardos rinkimų komisijos narių darbo pradžios (priesaikos davimo) datos ir pabaigos datos įvedimas ir perdavimas, apygardos darbo laiko apskaitos žiniaraščio pildymas.

VRKIS posistemė RINKĖJAI (iki rinkimų dienos)

VRKIS rinkėjų sąrašų tvarkymo posistemės dalis (toliau – posistemė RINKĖJAI) skirta iki rinkimų dienos atlikti šiuos pagrindinius veiksmus:

- susipažinimas ir informacijos teikimas rinkėjams (jų pačių duomenų) apie išankstinį rinkėjų sąrašą;
- rinkimų apylinkės išankstinio rinkėjų sąrašo surašymo eiliškumo tvarkymas;
- prašymų (F5) įrašyti į rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą registravimas, automatizuotas informacijos apie tai siuntimas apygardos rinkimų komisijai ir, gavus iš jos sutikimą dėl rinkėjų sąrašų pakeitimo, informacinės rinkėjo kortelės spausdinimas;

- balsuosiančių namuose prašymų (P6) registravimas ir balsuojančių namuose rinkėjų sąrašo sudarymas;
 - balsavusių (nebalsavusių) namuose registravimas, nurodoma priežastis, kodėl rinkėjas, įrašytas į balsuojančių namuose rinkėjų sąrašą, nebalsavo;
 - pakeitimų išankstiniame rinkėjų sąrašė, galutinio rinkėjų sąrašo spausdinimas;
 - pranešimų apie rinkimus naujai įrašytiems rinkėjams spausdinimas;
 - rinkėjų, balsuojančių ne rinkimų dieną, sąrašų sudarymas ir balsavimo fakto registravimas.
- Apygardų ir apylinkių rinkimų komisijų atliekamų funkcijų sąrašas pasiruošimo rinkimams laikotarpiu pateikiamas 3 lentelėje.

3 lentelė. Posistemės RINKĖJAI funkcionalumas pasiruošimo rinkimams laikotarpiu apygardų ir apylinkių rinkimų komisijose

Laikotarpis	Užduotis	Apylinkės rinkimų komisijos darbai	Apygardos rinkimų komisijos darbai
Išankstinio rinkėjų sąrašo sudarymo laikotarpis	<ul style="list-style-type: none"> • Rinkimų apylinkės išankstinio rinkėjų sąrašo surašymo eiliškumo tvarkymas 	<ul style="list-style-type: none"> • Išankstinio apylinkės rinkėjų sąrašo surūšiavimas pagal apylinkės rinkimų komisijos poreikius (rinkėjo adresą, pavardę), iki bus atspausdintas išankstinis rinkėjų sąrašas 	<ul style="list-style-type: none"> • Visų savo rinkimų apylinkių atliktų išankstinio rinkėjų sąrašo eiliškumo pakeitimų peržiūra
Balsuojančių namuose sąrašo sudarymo laikotarpis (ne vėliau kaip iki paskutinio trečiadienio iki rinkimų dienos)	<ul style="list-style-type: none"> • Prašymų P6 balsuoti namuose registravimas 	<ul style="list-style-type: none"> • Prašymų balsuoti namuose registravimas, pažymint rinkėjus, kurie išreiškė norą balsuoti namuose ir užpildė P6 formą • Galimybė atsispausdinti ir eksportuoti rinkėjų, užpildžiusių P6 formą, sąrašą į duomenų bylą 	<ul style="list-style-type: none"> • Visų savo rinkimų apylinkių atliktų žymėjimų peržiūra
Balsavimo namuose laikotarpis	<ul style="list-style-type: none"> • Balsavusių namuose rinkėjų sąrašo sudarymas, informacijos apie rinkėjus, įrašytus į balsuojančių namuose rinkėjų sąrašą, bet nebalsavusių, registravimas 	<ul style="list-style-type: none"> • Rinkėjų, balsavusių namuose, žymėjimas • Rinkėjų, įrašytų į balsuojančių namuose rinkėjų sąrašą, bet nebalsavusių, žymėjimas 	<ul style="list-style-type: none"> • Visų savo rinkimų apylinkių atliktų žymėjimų peržiūra • Informacijos apie apygardos rinkėjus, balsavusius namuose, perdavimas VRK
Rinkėjų sąrašų tikslinimo laikotarpis	<ul style="list-style-type: none"> • Prašymų įrašyti į rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą registravimas, automatiškai siuntimas apygardos rinkimų komisijai ir, gavus sutikimą dėl rinkėjų sąrašų pakeitimo, informacinės rinkėjo kortelės spausdinimas 	<ul style="list-style-type: none"> • Rinkėjų, pateikusių prašymą įrašyti į rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašus ir užpildžiusių formą F5, įrašymas į rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą (Rinkimų apylinkė įrašo rinkėją į savo apylinkės rinkėjų sąrašą, o apygardos rinkimų komisija patvirtina šį įrašymą. Tik po apygardos rinkimų komisijos patvirtinimo, rinkėjas yra perkeliamas į naujos rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Patvirtinti arba atmesti rinkimų apylinkės atliktą rinkėjo įrašymą į rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašus ir užpildžiusių formą F5, visų savo rinkimų apylinkių atliktų žymėjimų peržiūra • Visų savo rinkimų apylinkių rinkėjų sąrašų su atliktais pa-

Laikotarpis	Užduotis	Apylinkės rinkimų komisijos darbai	Apygardos rinkimų komisijos darbai
		Pastaba. Į apylinkės rinkėjų sąrašą įrašant asmenis, įtrauktus į gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą, ir asmenis, nedeklaravusius gyvenamosios vietos, apygardos rinkimų komisijos patvirtinimas nereikalingas. Rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašo su atliktais pakeitimais spausdinimas. Rinkėjų apylinkės rinkėjų sąrašė atliktų pakeitimų spausdinimas	keitimais spausdinimas • Visų savo rinkimų apylinkių rinkėjų sąrašė atliktų pakeitimų spausdinimas
Balsavimas iš anksto	• Rinkėjų, balsuojančių ne rinkimų dieną, sąrašų sudarymas • Rinkėjų, balsuojančių ne rinkimų dieną, balsavimo fakto registravimas	• Išankstinio balsavimo lakšto formavimas ir spausdinimas • Kiekvieno balsavusio rinkėjo lakšto pirmojoje dalyje esančio specialaus ženklo numerio registravimas	• Įstaigų, kuriose bus sudaromi specialūs paštai ir bus vykdomas balsavimas iš anksto, registras • Nurodomi specialių paštų atsakingi asmenys • Rinkėjų, balsuojančių specialiaame pašte, sąrašo sudarymas • Išankstinio balsavimo lakšto formavimas ir spausdinimas • Kiekvieno balsavusio rinkėjo lakšto pirmojoje dalyje esančio specialaus ženklo numerio registravimas

ABRIS – RINKĖJAI (rinkimų diena)

Posistemės RINKĖJAI rinkimų dienos dalis (ABRIS) skirta:

- rinkimų dieną atvykusių balsuoti rinkėjų žymėjimui;

• rinkėjų prašymų balsuoti kitoje rinkimų apylinkėje registravimui ir kitų rinkimų apylinkių komisijų sutikimų dėl balsavimo šioje rinkimų apylinkėje registravimui, ir rinkimų biuletenių išdavimo dokumentų automatiniam sudarymui ir spausdinimui.

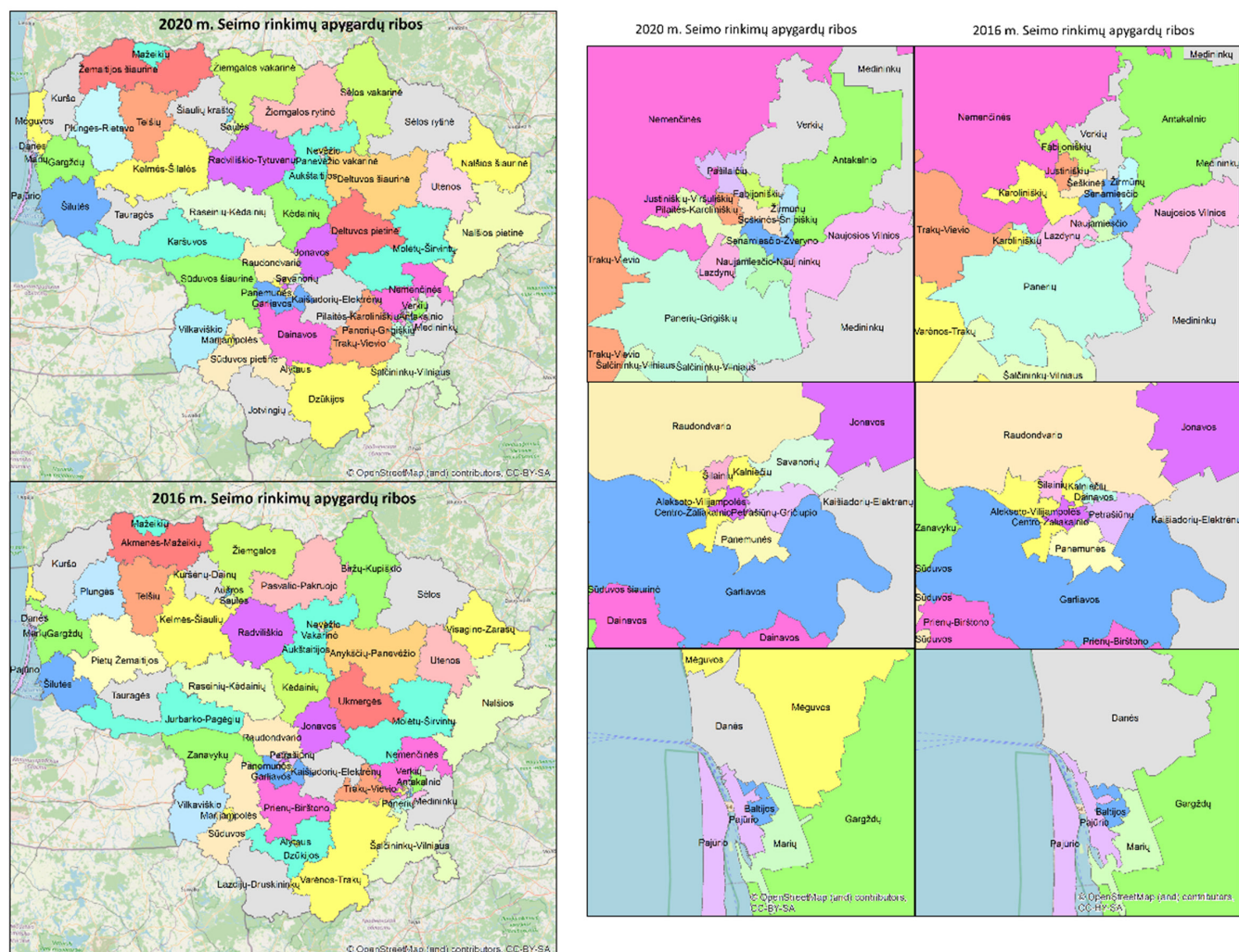
Iškilus trumpalaikiams ryšio sutrikimams, atvykusių balsuoti rinkėjų žymėjimas gali būti vykdomas rinkimų apylinkės kompiuteryje esančiame elektroniniame rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašė, kuris gali būti pasiekiamas nenaudojant elektroninio ryšio.

4 lentelė. Posistemės RINKĖJAI funkcionalumas rinkimų dieną apygardų ir apylinkių rinkimų komisijose

Užduotis	Apylinkės rinkimų komisijos darbai	Apygardos rinkimų komisijos darbai
<ul style="list-style-type: none"> • Rinkimų dieną atvykusių balsuoti rinkėjų žymėjimas • Rinkėjų, balsavusių pašto vokais pagal juose esančias informacines rinkėjo korteles, žymėjimas • Rinkėjo pagal jo pateiktą pasą ar asmens tapatybės kortelę paieška elektroniniame Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašė • Rinkėjų prašymų balsuoti kitoje rinkimų apylinkėje registravimas ir kitų rinkimų apylinkių komisijų sutikimų dėl balsavimo šioje rinkimų apylinkėje registravimas ir rinkimų biuletenių išdavimo dokumentų automatinis sudarymas ir spausdinimas • Pranešimų, kad šios rinkimų apylinkės rinkėjas pakeitė gyvenamąją vietą, ją deklaravo ir įstatymo nustatyta tvarka balsavo kitoje rinkimų apylinkėje, registravimas • Ataskaitų, apie padarytus pakeitimus apylinkės rinkėjų sąrašė, spausdinimas • Informacijos apie rinkėjų skaičių sąrašė sutikrinimas 	<ul style="list-style-type: none"> • Atvykusių balsuoti rinkėjų į rinkimų apylinkę žymėjimas elektroniniame rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašė • Rinkėjų, kurių balsai buvo gauti balsavimo vokais, žymėjimas elektroniniame rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašė • Rinkėjų prašymų (tik savos savivaldybės) balsuoti kitoje rinkimų apylinkėje registravimas, kitų rinkimų apylinkių komisijų sutikimų dėl balsavimo šioje rinkimų apylinkėje registravimas ir rinkimų biuletenių išdavimo dokumentų automatinis sudarymas ir spausdinimas: <ul style="list-style-type: none"> ✓išsiųsti pranešimą (paklausimą) apylinkei, kurios sąrašuose įrašytas atvykęs balsuoti rinkėjas, ir gauti teigiamą arba neigiamą atsakymą dėl šio rinkėjo įtraukimo į šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą. Atsišpausdinti siunčiamus ir gaunamus pranešimus (atsakymus); ✓priimti kitos rinkimų apylinkės analogišką pranešimą (prašymą) dėl sutikimo leisti balsuoti rinkėjui kitoje rinkimų apylinkėje ir suformuoti teigiamą arba neigiamą atsakymą. Nurodyti šio sprendimo priežastį pastabų laukelyje; ✓gavus teigiamą atsakymą (sutikimą), rinkėjas automatiškai įrašomas į apylinkės rinkėjų sąrašą ir atsiranda galimybė pažymėti jo atvykimą balsuoti. Gavus neigiamą atsakymą, rinkėjas lieka savo apylinkės rinkėjų sąrašė; ✓informacijos apie susirašinėjimą su kitomis rinkimų apylinkėmis kaupimas ir atvaizdavimas. Naudotojo darbo lange rodoma aktuali informacija: naujai atėjusių pranešimų skaičius; išsiųstų ir laukiančių atsakymo pranešimų skaičius; rinkėjų, atvykusių iš kitų rinkimų apylinkių balsuoti šioje apylinkėje, skaičius ir šios rinkimų apylinkės rinkėjų, balsavusių kitose rinkimų apylinkėse, skaičius) 	<ul style="list-style-type: none"> • Panaikinti apylinkės rinkimų komisijos klaidingai padarytą žymą dėl rinkėjo atvykimo balsuoti • Anuliuoti apygardos rinkimų apylinkės darbuotojo suformuotą neigiamą atsakymą į paklausimą • Vykdyti rinkimų apylinkių darbo vietų stebėseną (ar apylinkė prisijungusi (neprisijungusi) prie elektroninio rinkėjų sąrašo, laikas, kada paskutinį kartą buvo perduota informacija, ar per paskutines 10 min. buvo atliekami kokie nors veiksmai) • Visų savo rinkimų apylinkių atliktų žymėjimų peržiūra

Apygardų ir apylinkių ribos

Apygardų ir apylinkių ribų posistemė skirta palengvinti ribų sudarymą Seimo rinkimams. 2020 m. spalio 11 d. LR Seimo rinkimuose pirmą kartą buvo sudaryta vienmandatė Pasaulio lietuvių rinkimų apygarda, todėl Lietuvoje liko 70 vienmandačių apygardų vietoj buvusių 71. Be to, keičiantis Lietuvos demografiniai situacijai, didelis iššūkis buvo perbraižyti ir suderinti naujas apygardų ribas, kurios pavaizduotos 1 paveikslėlyje lyginant su 2016 m. Seimo rinkimų apygardų ribomis.

1 pav. 2016 m. ir 2020 m. Seimo rinkimų apygardų ribų palyginimas

Bendradarbiavimas su kitomis institucijomis diegiant elektronines paslaugas

Siekdama efektyvaus VRK informacinės sistemos funkcionalumo, VRK bendradarbiauja su kitomis įstaigomis žiniatinklio paslaugų (web service) pagalba teikdama ir priimdama būtinus duomenis. Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos (VMI) teikia kandidatų ir aukojančių partijoms asmenų metinių pajamų ir turto deklaracijų duomenis. VĮ Registrų centras teikia rinkėjų sąrašui sudaryti reikiamus duomenis. Informacinės visuomenės plėtros komitetas prie Susisiekimo ministerijos (IVPK) sudaro galimybę pasinaudojant Valstybės informacinių išteklių sąveikumo platforma (VIISP) identifikuoti asmenis, kurie jungiasi prie VRK teikiamų el. paslaugų. VRK informacinei sistemai teikiami duomenys pateikiami 5 lentelėje.

5 lentelė. VRK informacinei sistemai teikiami duomenys

Institucija	Teikiami duomenys
Valstybinė mokesčių inspekcija (VMI)	Gyventojų pajamų mokesčio informacinės sistemos duomenys
VĮ Registrų centras	Lietuvos Respublikos gyventojų registro, Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registro ir Lietuvos Respublikos adresų registro, Neveikusių ir ribotai veikusių asmenų registro duomenys
Informacinės visuomenės plėtros komitetas prie Susisiekimo ministerijos (IVPK)	Paslaugų gavėjų tapatybės nustatymo duomenys per Valstybės informacinių išteklių sąveikumo platformą (VIISP)
Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (SODRA)	SODROS informacinės sistemos duomenys
Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos	Įtariamųjų, kaltinamųjų ir nuteistųjų registro duomenys
Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos	Rinkėjų, dėl nustatyto neįgalumo turinčių teisę balsuoti namuose, duomenys
Teisingumo ministerija	Politinių partijų narių sąrašų informacinės sistemos duomenys

VRKIS naudojamos saugos priemonės

VRKIS priskiriama antrosios kategorijos informacinėms sistemoms, todėl yra užtikrinami aukštesni ir šiai kategorijai keliami reikalavimai. VRKIS sukurta vadovaujantis:

1. Bendruoju elektroninės informacijos saugos reikalavimų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 716 „Dėl Bendrųjų elektroninės informacijos saugos reikalavimų aprašo, Saugos dokumentų turinio gairių aprašo ir Valstybės informacinių sistemų, registrų ir kitų informacinių sistemų klasifikavimo ir elektroninės informacijos svarbos nustatymo gairių aprašo patvirtinimo“
2. Techniniais valstybės registrų (kadastrų), žinybinių registrų, valstybės informacinių sistemų ir kitų informacinių sistemų elektroninės informacijos saugos reikalavimais, patvirtintais Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2013 m. spalio 4 d. įsakymu Nr. 1V-832

Kiekvienais metais yra atliekamas VRKIS:

- elektroninės informacijos saugumo reikalavimams vertinimas;
- rizikos vertinimas;
- atsparumo įsilaužimui testavimo ir kritinės apkrovos vertinimas.

Pagal gautus rezultatus, nedelsiant, sudaromas VRKIS neatitikčių valdymo planas ir pagal nustatytus prioritetus šalinamos neatitiktys.

VRKIS tarnybinės stotys ir kita kompiuterinė įranga, reikalinga patikimam ir saugiam sukurtos VRKIS dalies programinės įrangos veikimui, laikoma specialia, tarptautinį informacijos saugos standartą (LST ISO/IEC 27001:2013) atitinkančiame duomenų centre Lietuvoje. VRKIS yra užtikrinamas rezervinis kopijavimas ir archyvavimas, taikoma duomenų gyvavimo ciklo valdymo metodika, kuri numato nuoseklų duomenų išsaugojimą numatytais laikotarpiais. Paskutinį kartą VRKIS atstatymas iš rezervinių kopijų buvo atliktas 2020 m. rugsėjo 22 d.

Stabiliam sukurtos VRKIS techninės bei programinės įrangos veikimui bei saugumui būtinas kvalifikuotas administravimas. VRKIS administratoriai nuolat stebi informacinę sistemą, užtikrindami nepertraukiamą ir saugų veikimą, atlieka privilegijuotų naudotojų teisių matricos peržiūrą dėl perteklinių teisių. 2020 m. VRKIS pasiekiamumas buvo ne mažiau 99,5 %, neįskaitant planuotų VRKIS atnaujinimo darbų. Rinkimų dienomis (2020 m. spalio 11 d. ir spalio 25 d.), kai yra didžiausias VRKIS naudotojų aktyvumas, informacinės sistemos pasiekiamumas buvo 100 %.

Kibernetinis saugumas

2020 metais vykusių rinkimų metu kibernetinių atakų prieš VRKIS nebuvo užfiksuota. Visų rinkimų metu buvo bendradarbiaujama su NKSC darbuotojais, kurie padėjo užtikrinti VRKIS kibernetinį saugumą. Nuo 2018 m. VRKIS infrastruktūroje yra įdiegtos NKSC kibernetinio saugumo priemonės. NKSC pateiktame pirminiame griežtame IP juodajame sąraše (angl. Blacklist), kurį rekomendavo taikyti 2020 m. Seimo rinkimų metu, buvo įtraukta dalis mobiliųjų operatorių IP adresų, kurie galėjo būti suteikiami bet kuriems vėlesniems mobilaus interneto vartotojams. Apylinkių rinkimų komisijų darbuotojai, gavę mobiliųjų operatorių užblokuotus IP adresus, buvo neprileisti prie VRKIS, nors neturėjo jokių kibernetinių atakų požymių. Dėl operatyvaus bendradarbiavimo pavyko suderinti naują IP juodąjį sąrašą.

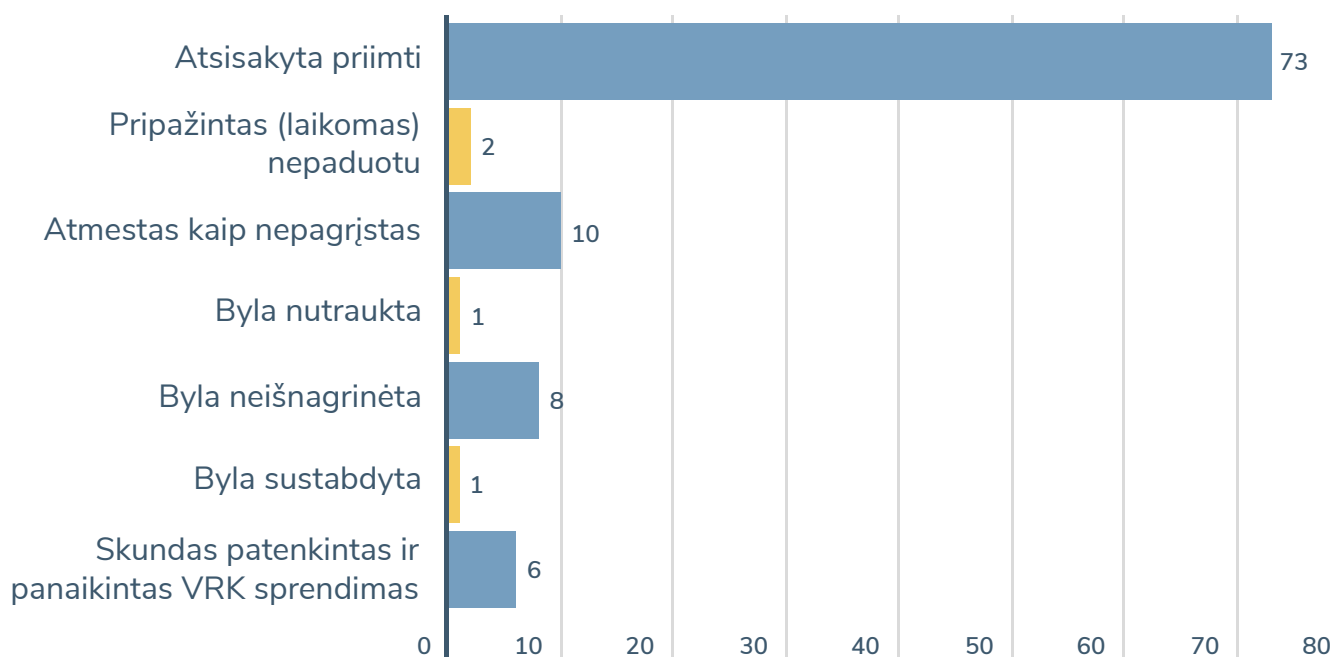
Dėl nuolat daugėjančių kibernetinių atakų buvo organizuoti kibernetinio saugumo aktualijų apygardų ir apylinkių darbuotojams mokymai. Didžiausias dėmesys buvo skiriamas kompiuterinės higienos, elektroninių laiškų ir saugių svetainių identifikavimui.

2020 m. spalio 11 d. buvo lankomos atsitiktinai pasirinktos apylinkės siekiant įvertinti įgyvendintus reikalavimus kompiuterinei įrangai ir jos naudojimui. Pažeidimų nenustatyta.

Teismuose nagrinėtų administracinių bylų apžvalga

Iš viso per 2020 m. administraciniuose teismuose buvo pateikta per 100 skundų dėl VRK priimtų sprendimų ar dėl įpareigojimo VRK atlikti atitinkamus veiksmus. Dažniausiai skundus teikė politinės kampanijos dalyviai, pretendentai į kandidatus, politinės partijos bei juridiniai asmenys, dėl kurių VRK buvo priėmusi sprendimus dėl teisės aktų pažeidimų.

Administraciniuose teismuose pateikti skundai

Dėl kandidatų neregistravimo

Teismuose buvo ginčijami VRK sprendimai dėl politinės kampanijos dalyvių neregistravimo. Skundus teikė tiek politinės partijos, tiek ir patys pretendentai į kandidatus. Pavyzdžiui, administracinėje byloje Nr. eR-6-492/2020 pareiškėjas (partija) su skundu kreipėsi į Lietuvos vyriausiąjį administracinį teismą (toliau – LVAT) prašydamas panaikinti VRK sprendimą dėl atsisakymo įregistruoti politinę partiją politinės kampanijos dalyviu ir panaikinus ginčijamą aktą, atnaujinti terminus registruoti pareiškėją politinės kampanijos dalyviu. Skunde pareiškėjas nurodė, kad VRK, atsisakydama pareiškėją registruoti politinės kampanijos dalyviu, padarė nepagrįstą išvadą, jog teikimą dėl įregistravimo savarankišku politinės kampanijos dalyviu turėjo pateikti tik partijos pirmininkas. Pareiškėjo teigimu, asmuo, pateikęs prašymą registruoti partiją kampanijos dalyviu, buvo tinkamai įgaliotas partijos atstovas. Teismas, įvertinęs partijos įstatus, sutiko su VRK išvada, kad ginčo atveju partijos įstatai nesuteikė teisės vienam iš partijos valdymo organų rinkti partijos pirmininko, todėl šis asmuo nebuvo tinkamas partijos atstovas. Kadangi pareiškėjo VRK pateikti duomenys apie partijos valdymo organo priimtą sprendimą paskirti asmenį laikinuoju partijos pirmininku negalėjo patvirtinti šio asmens teisės atstovauti partijai ir teikti prašymą partijos vardu, pareiškėjo skundas buvo atmestas. Panašaus pobūdžio ginčas buvo nagrinėjamas ir administracinėje byloje Nr. eR-3-520/2020.

Buvo skundžiami VRK sprendimai, kuriais VRK konstatavo, kad pretendentai į kandidatus ne-surinko Seimo rinkimų įstatyme (toliau – Įstatymas) numatyto jų kandidatūrą remiančių rinkėjų parašų skaičiaus. Pavyzdžiui, administracinėje byloje Nr. eR-10-415/2020 buvo nagrinėjamas pareiškėjos skundas, kuriuo ji prašė panaikinti VRK sprendimą dėl jos neregistravimo kandidate Seimo rinkimuose. Pareiškėjos nuomone, ji pagal visus reikalavimus pateikė įrodymus apie surinktą 1 000 jų remiančių rinkėjų parašų, tačiau, nepaisant to, VRK jai pranešė, kad ji neužregistruota į Seimo rinkimų tolesnį etapą. Pareiškėja neginčijo, jog kitose apygardose registruotų rinkėjų parašai buvo pagrįstai pripažinti netinkamais, tačiau, jos įsitikinimu, šiuo atveju nebuvo pakankamo pagrindo neįskaityti tų rinkėjų parašų, prie kurių nebuvo pateikti visi teisingi duomenys. Teismas pareiškėjos argumentus, kad neteisingi duomenys nurodyti dėl techninių klaidų, laikė nepagrįstais ir atmetė. Teismas pažymėjo, kad Įstatymas nenustato VRK teisės ir pareigos rinkėjų parašų rinkimo lapuose šalinti trūkumus, kad būtų ištaisyti lapuose nurodytų asmenų duomenys. Pareiga teikti Įstatymo reikalavimus atitinkančius duomenis tenka kandidatui, o šios pareigos netinkamas įgyvendinimas yra teisinis pagrindas dėl įrašytų neteisingų asmens duomenų tokį parašą neįskaičiuoti.

Teismuose buvo ginčijamas ir pats reikalavimas kandidatams surinkti Seimo rinkimų įstatyme numatytą 1 000 rinkėjų parašų skaičių. Vis dėlto teismas administracinėje byloje Nr. R-11-552-2020 konstatavo, kad 1 000 rinkėjų parašų skaičius yra pakankamai nedidelis, atitinkantis protingumo ir proporcingumo kriterijus, vertinant tai, kad kandidatai ketina dalyvauti Seimo rinkimuose ir turi turėti bent minimalų rinkėjų palaikymą. Rinkėjai, norintys paremti pretendentą į kandidatus, tačiau abejojantys asmens duomenų saugumu ar nenorintys pandemijos sąlygomis fiziškai kontaktuoti su parašus renkančiais asmenimis, galėjo prisijungti prie VRK informacinės sistemos posistemės viešųjų paslaugų modulio „Rinkėjo puslapis“.

Skundų sulaukta ir dėl kandidatų neregistravimo jiems kandidatų į Seimo narius anketose nenurodžius turėto teistumo. Pavyzdžiui, administracinėje byloje Nr. eR-9-525/2020 pareiškėjas pateikė LVAT skundą, prašydamas panaikinti VRK priimtą sprendimą dėl jo neregistravimo kandidatu ir įpareigoti VRK sudaryti galimybę pareiškėjui patikslinti Kandidato į Seimo narius anketos 9.2.4 punktą. Pareiškėjas skunde teigė, kad pildydamas kandidato į Seimo nario anketą sąžiningai nurodė savo teistumą, tačiau dėl technologinių gebėjimų trūkumo suklydo ir nurodė ne visus Baudžiamojo kodekso (toliau – BK) straipsnius, pagal kuriuos buvo nuteistas. Teismas nustatė, kad pareiškėjas anketoje nenurodė jokio konkrečiu atveju aktualaus BK straipsnio, ir pažymėjo, kad situacija, kai iš aktualių straipsnių nenurodytas nė vienas BK straipsnis, gali tapti objektyvia kliūtimi gauti reikiamą informaciją, vadovaujantis protingumo principu, tai negali būti laikoma techninio pobūdžio klaida, apsirikimu, netikslumu, kuriuos VRK turėjo pasiūlyti ištaisyti. Teismas konstatavo, kad pareiškėjo teiginiai nepateisino neteisingų duomenų pateikimo kandidato į Seimo narius anketoje ir skundą atmetė.

Panašaus pobūdžio ginčas buvo nagrinėjamas ir administracinėje byloje Nr. R-48-968/2020, kurioje teismas nurodė, kad Įstatymas nedraudžia nuteistiems asmenims kandidatuoti į Seimo narius, tačiau nustato jiems pareigą tokiu atveju viešai paskelbti duomenis apie dėl jų priimtą apkaltinamąjį nuosprendį. Rinkimų procese turi būti sudarytos realios galimybės aktyviąją rinkimų teisę įgyvendinantiems asmenims, sprendžiantiems dėl kandidato tinkamumo būti Seimo nariu, gauti informaciją apie svarbius tokio asmens gyvenimo faktus, galinčius turėti reikšmės atstovaujant rinkėjų interesams ir tvarkant viešuosius reikalus. Kandidatai, teikdami VRK pareiškinis dokumentus, turi būti itin atidūs, sąžiningi ir prisiimti visą atsakomybę, susijusią su reikalaujamų asmens duomenų neatskleidimu.

Vienas ginčas dėl kandidato neregistravimo buvo nagrinėjamas administracinėje byloje Nr. R-1-602/2021, kurioje buvo sprendžiamas klausimas dėl asmens, apkaltos proceso tvarka pašalinto iš užimamų pareigų, neregistravimo kandidatu į Seimo narius. Europos Žmogaus Teisių Teismo Didžioji kolegija 2011 m. sausio 6 d. priėmė sprendimą byloje *Paksas prieš Lietuvą* (pareiškimas Nr. 34932/04), kuriuo nustatytas Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos Protokolo Nr. 13 straipsnio (teisė į laisvus rinkimus) pažeidimas dėl pareiškėjo „pasyviosios“ rinkimų teisės į parlamentą apribojimo nuolatinio ir negrįžtamo pobūdžio. Pagal 2012 m.

kovo 22 d. Seimo rinkimų įstatymo 2 straipsnio pakeitimo įstatymu Nr. XI-1939 padarytą pakeitimą Seimo nariu negali būti renkamas asmuo, kurį Seimas apkaltos proceso tvarka pašalino iš užimamų pareigų ar panaikino jo Seimo nario mandatą, jeigu nuo sprendimo pašalinti iš užimamų pareigų ar panaikinti Seimo nario mandatą įsigaliojimo dienos nepaėjo ketveri metai. Konstitucinis Teismas 2012 m. rugsėjo 5 d. nutarimu pripažino, kad Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 2 straipsnio 5 dalies nuostata, „jeigu nuo sprendimo pašalinti iš užimamų pareigų ar panaikinti Seimo nario mandatą įsigaliojimo dienos nepaėjo ketveri metai“, prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, konstituciniam teisinės valstybės principui. LAVT, atsižvelgdamas į esamą teisinį reglamentavimą ir Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimą, nusprendė administracinę bylą sustabdyti ir kreiptis į Europos Žmogaus Teisių Teismą su prašymu pateikti konsultacinę išvadą dėl Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos Protokolo Nr. 1 3 straipsnio nuostatų. Teismuose buvo nagrinėjami ginčai dėl VRK sprendimais įregistruotų politinės kampanijos dalyvių. Pavyzdžiui, administracinėje byloje Nr. eAS-799-552/2020 pareiškėjas, nurodydamas esą VRK vieną kampanijos dalyvį registravo pasibaigus registracijos terminui, reikalavo VRK sprendimą dėl partijos registracijos Seimo rinkimuose pripažinti negaliojančiu, pašalinti iš 2020 metų kandidatų į Seimą sąrašo ir apie tai viešai pranešti Lietuvos žmonėms. Tačiau teisėjų kolegija, atsižvelgusi į bylos medžiagą ir teisinį reglamentavimą, padarė išvadą, kad pareiškėjo keliamas ginčas dėl politinės partijos registracijos Seimo rinkimuose nepriskirtinas nagrinėti apygardos administraciniam teismui Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Dėl kandidatų teisinės neliečiamybės panaikinimo

Skundų būta dėl kandidatų į Seimo narius teisinės neliečiamybės panaikinimo. Pavyzdžiui, administracinėje byloje Nr. eR-100-415/2020 pareiškėjas prašė teismo panaikinti VRK sprendimą dėl jo, kaip kandidato, teisinės neliečiamybės panaikinimo. Teismas, įvertinęs ginčijamo VRK sprendimo priėmimą lėmusias faktines aplinkybes bei teisinį jų kvalifikavimą, konstatavo, kad nėra teisiųjų argumentų, kuriais galima būtų paneigti visuomenės siekį išsamiai atskleisti nusikalstamas veikas ir tinkamai pritaikyti įstatymą, kad nusikalstamą veiką padaręs asmuo būtų teisingai nubaustas, svarbą ir pateisinti šio siekio įgyvendinimo suspendavimo pagrįstumą taikant kandidatų į Seimo narius neliečiamybės teisinį institutą. Tam tikri numanomi, bet nebūtinai kilsiantys neigiami padariniai rinkimų kampanijos metu dėl Baudžiamojo proceso kodekso pagrindu atliekamų procesinių veiksmų nepažeidžia konstitucinio proporcingumo principo.

Dėl informacijos kandidatų plakatuose nurodymo

Teismuose buvo ginčijami VRK sprendimai dėl informacijos kandidatų į Seimo narius plakatuose nurodymo. Pavyzdžiui, administracinėje byloje Nr. R-7-438/2020 pareiškėjas prašė įpareigoti VRK rinkėjus informuojantį įrašą prie jo, kaip kandidato į Lietuvos Respublikos Seimą, pavardės formuluoti taip: „2014 m. Raseinių raj. apylinkės teismo nuosprendžiu pripažintas kaltu dėl neatsargaus nusikaltimo, pagal LR BK 281 str. 1 d. (KET pažeidimas sukėlęs nežymų sveikatos sutrikdymą) ir nubaustas 753,01 eurų bauda. Bauda sumokėta. Teistumas išnykęs, todėl šis asmuo yra laikomas neteistu“. Teismas konstatavo, kad, atsižvelgiant į rinkėjų teisę gauti informaciją apie svarbius kandidato gyvenimo faktus, galinčius turėti reikšmės atstovaujant rinkėjų interesams ir tvarkant viešuosius reikalus, darytina išvada, kad šiuo atveju yra pagrindas įpareigoti VRK jos leidžiamame kandidato į Seimo narius rinkimų plakate, taip pat plakate su kandidatų sąrašu, pateikti informaciją apie pareiškėją, kad jis „Teismo nuosprendžiu yra pripažintas kaltu dėl nusikalstamos veikos“, taip pat pateikti nurodą į VRK internetinį puslapį, kuriame pateikta kandidato į Seimo narius anketa ir joje detalizuojamas su pareiškėjo atžvilgiu priimtu nuosprendžiu susijusios aplinkybės.

Dėl dalyvavimo agitacinėse diskusijų laidose

Teismuose buvo nagrinėjami ginčai dėl dalyvavimo rinkimų agitacijos diskusijų laidose. Pavyzdžiui,

administracinėje byloje Nr. eR-8-756/2020 pateiktame skunde pareiškėjas ginčijo LRT diskusijų laidų organizavimo taisykles ir tai, kad politinės partijos, dalyvaujančios rinkimuose, sugrupuotos pagal apklausos rezultatus ir mažesnę reitingą turinčios, diskutuos tarpusavyje, o didesnę reitingą turinčios, – irgi tarpusavyje. Įvertinusi teisinį reglamentavimą ir teismų praktiką, teisėjų kolegija nusprendė, kad nors LRT savo iniciatyva ir lėšomis rengiamose televizijos laidose kviečiami visi be išimties VRK įregistruoti kandidatai (jų atstovai) ir jiems bus suteikiama vienodai laiko pasisakyti, tačiau kandidatų sugrupavimas pagal apklausos duomenis neatitinka lygiateisiškumo principo. Principas sugrupuoti diskusijų dalyvius pagal reitingus negali būti vertinamas objektyviu ir lygiateisišku.

Dėl įpareigojimo VRK atlikti veiksmus

Teismuose buvo skundžiami VRK veiksmai Seimo rinkimų kampanijos metu. Pavyzdžiui, administracinėje byloje Nr. R-103-520/2020 pareiškėjas prašė įpareigoti VRK atsakyti į pareiškėjo prašymą ištirti prašyme nurodytą rinkimų agitacijos faktą. Teismas, įvertinęs, kad dar nebuvo pasibaigęs įstatymų leidėjo nustatytas terminas VRK sprendimui priimti, nurodė, kad nėra pagrindo konstatuoti neteisėtų VRK veiksmų (neveikimo), vilkinimo atlikti veiksmus.

Dėl rinkimų kampanijos metu skleistos politinės reklamos

Teismuose buvo ginčijami VRK sprendimai dėl Seimo rinkimų kampanijos metu skleistos politinės reklamos. Administracinėje byloje Nr. eI3-1320-535/2021 buvo nagrinėjamas skundas dėl VRK 2020 m. spalio 31 d. sprendimo Nr. Sp-254 „Dėl akcijų „Viso gero, Voldemortai“ ir „Viso gero, Valdemarai?“ panaikinimo. Pareiškėjai prašė panaikinti tuos VRK sprendimo punktus, kuriais buvo nuspręsta pripažinti, kad leidinys „Viso gero, Valdemarai?“ yra laikytinas neigiamą Lietuvos lenkų rinkimų akcijos-Krikščioniškų šeimų sąjungos politine reklama ir perduoti Visuomenės informavimo etikos komisijai nagrinėti surinktą tyrimo medžiagą su prašymu įvertinti VŠĮ Laisvės TV ir Andriaus Tapino skleistą informaciją apie akcijas „Viso gero, Valdemarai?“ ir „Viso gero, Voldemortai“ pagal Visuomenės informavimo etikos kodekso 25, 26, 27, 28 straipsnius, ir pateikti komisijos sprendimą. Šiuo metu byla nagrinėjama teisme ir sprendimas byloje nėra priimtas. Panašaus pobūdžio ginčai nagrinėjami administracinėse bylose Nr. eAS-46-968/2021 ir Nr. eAS-47-525/2021.

Dėl rinkimų rezultatų

Lietuvos Respublikos Konstituciniam Teismui (KT) buvo pateiktas paklausimas, ar per 2020 metų Seimo rinkimus nebuvo pažeistas Seimo rinkimų įstatymas. Seimas nutarimu kreipėsi į KT su paklausimu dėl išvados, ar per 2020 metų Seimo rinkimus daugiamandatėje rinkimų apygardoje Andriaus Tapino ir viešosios įstaigos „Laisvės TV“ vykdyta plataus masto informacinė politinė kampanija „Viso gero, Voldemortai“ nepažeidė politinės reklamos ir agitacijos žymėjimo reikalavimų, Seimo rinkimų įstatymo nuostatos dėl draudimo atitinkamais terminais skelbti kompromituojančią medžiagą, nesuteikiant galimybės partijai ir jos kandidatams pareikšti atsakomąją nuomonę, taip pat ar vienmandatėje Panerių–Grigiškių rinkimų apygardoje Nr. 11 nebuvo pažeistos Seimo rinkimų įstatymo nuostatos, nustatančios demokratines rinkimų procedūras, kurių laikymasis yra būtinas rinkimų rezultatų pripažinimui legitimiais ir teisėtais, ir ar minėta kampanija turėjo esminę įtaką Seimo rinkimų rezultatams. Pagal Seimo rinkimų įstatymo 86 straipsnio 6 dalyje nustatytą teisinį reguliavimą yra nustatytas maksimalus 72 valandų (3 dienų) terminas, per kurį Seimas, gavęs partijos, iškėlusios kandidatus į Seimo narius, ar kandidato į Seimo narius skundą, gali kreiptis į KT su paklausimu, ar per Seimo rinkimus nebuvo pažeistas Seimo rinkimų įstatymas. KT, konstatavęs, kad maksimalus 72 valandų (3 dienų) terminas buvo praleistas, pareiškėjo skundą atsisakė priimti.

Asmens duomenų apsauga rinkimuose

Asmens duomenys rinkimų metu VRK tvarkomi vadovaujantis 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas), Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu, VRK 2019 m. vasario 7 d. sprendimu Nr. Sp-73 patvirtintu Asmens duomenų tvarkymo Lietuvos Respublikos vyriausiojoje rinkimų komisijoje tvarkos aprašu.

Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija 2019-02-27 yra išleidusi Rekomendaciją apie asmens duomenų tvarkymą rinkimų metu, kuri yra skirta asmens duomenis tvarkančioms politinėms partijoms, kandidatams, visuomeniniams rinkimų komitetams.

Siekiant pasiruošti 2020 m. Seimo rinkimams, VRK organizavo mokymus apygardų rinkimų komisijų nariams asmens duomenų apsaugos tema.

Visi rinkimų apygardų ir apylinkių nariai, norėdami dirbti su asmens duomenimis, pasirašė Pasižadėjimą saugoti asmens duomenų paslaptį, kuriame jie buvo supažindinti su pagrindiniais asmens duomenų tvarkymo reikalavimais. Ruošiantis rinkimams buvo modernizuota VRK informacinė sistema, kuri leido tokį pasižadėjimą pasirašyti elektroniniu būdu, taip pat elektroniniu būdu duoti sutikimą naudoti telefono numerį.

Rinkėjų sąrašuose esančių asmens duomenų apsaugai buvo naudojamas antdėklas, kuris užtikrino, kad rinkėjui būtų matomi tik jo paties asmens duomenys.

Rinkimų kampanijos laikotarpiu VRK Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai pateikė 2 pranešimus apie asmens duomenų saugumo pažeidimus, kurie buvo susiję su kandidatų duomenų publikavimu. Pastebėti pažeidimai nedelsiant pašalinti.

2020 m. Seimo rinkimų metu asmens duomenys buvo tvarkomi laikantis asmens duomenų apsaugos reikalavimų ir užtikrinant rinkėjų ir rinkimų komisijų narių asmens duomenų apsaugą.

ESBO stebėjimo misija ir jos rekomendacijos

2021 m. vasario 8 d. Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) Žmogaus teisių ir demokratinių institucijų biuro (angl. OSCE/ODIHR) rinkimų ekspertų komanda paskelbė 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų ataskaitą.

Joje ekspertai daugiausiai dėmesio skyrė įvertinti teisinę sistemą, rinkimų organizavimą, politinių kampanijų bei jų finansavimo priežiūrą, taip pat – alternatyvius balsavimo būdus ir naujų balsavimo technologijų naudojimą. Šioje ataskaitoje analizuojama ir vertinama, ar šios konkrečios sritys atitinka tarptautinius rinkimų standartus. Ekspertai pateikia rekomendacijų, kaip būtų galima patobulinti Lietuvoje organizuojamus rinkimus.

Rinkimų metu išvengta kibernetinių atakų

ESBO ekspertai akcentavo, kad VRK informacinė sistema užtikrina daugumos rinkimų procesų vykdymą elektroniniu būdu. Itin teigiamai įvertintas faktas, kad VRK yra kompiuterizavusi daugumą rinkimų procesų: rinkėjų registravimą ir identifikaciją, kandidatų registravimą, rinkimų organizatorių mokymus, politinių kampanijų finansavimo kontrolę, rinkimų rezultatų perdavimą ir balsų skaičiavimą. Taip pat paminėta, kad prieš rinkimus buvo atliktas VRK informacinės sistemos testavimas ir tai buvo vykdoma remiantis teisės aktais ir tarptautiniais standartais.

Ekspertai atkreipė dėmesį, kad rinkimų metu nebuvo fiksuota jokių kibernetinių atakų prieš VRK informacines sistemas, o dauguma rinkimų dalyvių išreiškė pasitikėjimą rinkimų technologijomis. Prie to, jų nuomone, prisidėjo VRK bendradarbiavimas su NKSC ir sprendimas uždaryti priėjimą prie informacinių sistemų iš užsienyje esančių įrenginių. Dėl to atsirado daugiau pasitikėjimo rinkimų procese naudojamų technologijų patikimumu.

Ataskaitoje kalbėdami apie elektroninio balsavimo diegimo Lietuvoje galimybes, ESBO ekspertai teigia, kad „siekiant užtikrinti tinkamą pasirengimą elektroniniam balsavimui ir padidinti visuomenės pasitikėjimą tuo, balsavimo sistemų atskaitomybė ir vientisumas turėtų būti grindžiami įstatymais, kurie reglamentuotų atsakomybę už jos veikimą, numatant tinkamus laikotarpius galimybių studijai, viešiesiems pirkimams, bandymams, sertifikavimui ir tikrinimui. Taip pat iki rinkimų turėtų būti atliktas rinkėjų švietimas“.

Rinkėjams buvo suteiktos plačios galimybės balsuoti

ESBO ekspertų teigimu, Seimo rinkimų metu rinkėjams buvo sudarytos plačios galimybės balsuoti iš anksto bet kurioje rinkimų apylinkėje rinkėjo rinkimų apygardos ribose ar kitoje rinkimų apygardoje, namuose, specialiuose balsavimo punktuose, įskaitant ir mobilius balsavimo punktus, į kuriuos automobiliais galėjo atvykti rinkėjai, esantys saviizoliacijoje dėl COVID-19.

Pasak jų, nors teisinis reguliavimas Lietuvoje iš esmės užtikrina demokratinių rinkimų organizavimą ir turi visuomenės pasitikėjimą, tačiau buvo nustatyti ir tam tikri trūkumai. Tarptautinė ESBO ekspertų komanda atkreipė dėmesį, kad rinkimų metu kai kurie šalies nuomonės formuotojai ragino etninius lietuvius pasinaudoti įstatyme numatyta išimtimi ir registruotis balsuoti ne jų deklaruotai gyvenamajai vietai priskirtoje rinkimų apygardoje, o ten, kur gyvena daugiausiai tautinių mažumų rinkėjų. Vienoje iš tarptautinių ekspertų pateikiamų rekomendacijų teigiama, kad „siekiant užtikrinti rinkimų sąžiningumą, turi būti laikomasi griežtų sąlygų dėl rinkėjų persiregistravimo rinkimų dieną, o balsavimas ne pagal savo gyvenamąją vietą priskirtose rinkimų apylinkėse neturi būti leidžiamas išimties tvarka“.

VRK rinkimus organizavo efektyviai

Anot ekspertų, VRK rinkimus organizavo efektyviai, sprendimai buvo vieši, priimami kolegialiai ir skelbiami laiku. Pažymima, kad buvo įgyvendintos ESBO rekomendacijos, pateiktos po 2016 m.

vykusių parlamento rinkimų: atlikti rinkimų tvarką nustatančių teisės aktų pakeitimai, reglamentuojantys rinkėjų apygardos įsteigimą užsienyje gyvenantiems Lietuvos piliečiams, inicijuotas rinkimų komisijų narių rezervo sudarymas, pakeistos nuostatos dėl kandidatų registracijos, rinkėjų sąrašų tvarkymo, ir kt.

Taip pat paminėta, kad buvo atsižvelgta ir į kai kurias ankstesnes rekomendacijas, susijusias su rinkimų įstatymo nekeitimu po to, kai paskelbiami rinkimai, nustatant terminus tam tikrų tipų skundams pateikti ir koreguojant rinkimų stebėtojų darbo tvarką.

Lietuvoje vykstančių rinkimų organizavimui patobulinti ESBO ekspertai pateikė rekomendacijų dėl geresnio pagrindinių teisių ir laisvių užtikrinimo, rinkimų įstatymų stabilumo tobulinimo, aiškesnio reglamentavimo nustatant tam tikrus rinkimų organizavimo aspektus. Taip pat ESBO ekspertų komandos nuomone, galėtų būti peržiūrėta suinteresuotų šalių teisė kompetentingame teisme ginčyti VRK sprendimą dėl rinkimų rezultatų, apsvarstyta priemonė, kaip subalansuoti moterų ir vyrų, užimančių renkamas pareigas, skaičių, įskaitant priemones, skirtas skatinti moteris užimti aukštas pareigas politinėse partijose, ir kt.